

SANOMAT Seurakunta

4/2022 www.salonseurakunta.fi 3.9.2022

uskottu
toivottu
rakastettu

#SEURAKUNTAVAALIT SUOMEN EV.LUT. KIRKKO⁺

PikkuHelppi auttaa lapsiperheitä s. 8

**Diakoniaa
eilen ja
tänapäivän** s. 5

**Hoivamuusikko
uuden työn
alussa** s. 11

**Rauhaa
retriitistä** s. 16

Vuodenajan vaihtuessa

Tätä kirjoittaessani on kesä aivan konkreettisesti vaihtumassa syksyksi. Kauniit kesäpäivät näyttävät olevan ohi, ja ilma on muuttunut selkeästi syksyiseksi. Toki syksy voi olla myös omalla tavallaan kaunis, jopa kaikkein värikyläisin vuodenaika.

Tähän vuodenaikojen vaihteeseen, kuten aina muutoshetkeen, sisältyy samaan aikaan haikeutta menneestä, mutta myös uuden odotusta. Syksy aloittaa jälleen moninaiset harrastukset ja seurakunnallinen toimintakin alkaa monimuotoisena.

Syksyn ensimmäinen numero on perinteisesti sisältänyt paljon tapahtumatietoja, niin nytkin. Toivottavasti niistä löytyy kaikenikäisille osallistumisen mahdollisuuksia.

Seuraava lehden numero on varsinainen vaalinumero. Tässä lehdessä on kuitenkin jo ennakkotietoja tulevista seurakuntavaaleista. Ehdokasasettelu on vielä käynnissä, joten kannattaa harkita ehdokkaaksi ryhtymistä.

On tärkeää, että ehdokkaiden joukossa on jo pitempään mukana olleita kokeneita luottamushenkilöitä. Yhtä oleellista on, että luottamuselimiin tulee myös uusia jäseniä. Kannattaa ehdottomasti olla yhteydessä listojen yhdyshenkilöihin ja lähteä mukaan.

Maailma muuttuu, niin seurakuntakin. Ensi vuonna päätetään muun muassa uudesta strategiasta. Esillä ovat myös tulevaisuuden seurakuntaliitokset, kiinteistöstrategia jne. Siis merkittäviä asioita päätettäväksi.

Nyt kun pandemian rajoitukset on tältä erää purettu (toivottavasti syksy ei tuo tullessaan uusia), monet epävakauksien ovat kuitenkin painamassa ihmisten mieltä ja luovat levottomuutta tulevaa odottaessa. Kuluttajien luottamus tulevaan on ollut näin alhainen kolmisen vuosikymmentä sitten.

Tämä kertoo selvästi siitä, kuinka maailman tapahtumat vaikuttavat jokaisen elämään. Olemme globaalissa maailmassa, jossa kriisien vaikutukset koskettavat kaikkia. Joihinkin uhrauksiin on varauduttava, osa on jo toteutunutkin. Ongelmista merkittävin on tällä hetkellä kuitenkin Venäjän hyökkäyssota Ukrainassa ja ukrainalaisten kärsimykset. Ukrainalaisten tukeminen edellyttää pitkäjänteisyyttä, tähänkin on varauduttava.

Seurakunta on täällä juuri sitä varten, että huolien, epävarmuuksien ja väsymyksenkin aikoina se pyrkii olemaan tukena ja mahdollisuuksien mukaan apunakin.

Hyvää ja kaunista syksyä

Timo Hukka
kirkkoherra

Jossain joku nytkin rukoilee

TIMO VIITANEN

”Älä katso syntejämme, vaan kirkkosi uskoa.”

Joskus ei jaksa uskoa. Jumala näyttää etäiseltä, epätodennäköiseltä tai vihamieliseltä, tai kaikilta näistä. Aina ei jaksa toivoa. Ei näytä siltä, että asiat voisivat muuttua paremmiksi. Eikä aina jaksa luottaa; ei varsinkaan sellainen ihminen, jonka luottamus on tarpeeksi usein tai tarpeeksi pahoin petetty. Onko uskolla, ja erityisesti kristinuskolla, mitään virkaa sellaisessa tilanteessa?

Uskon, että on. Ehkä varsinkin silloin. Kristitty nimittäin ei uskoskele yksinään, omassa nurkassaan. Hän on aina, tiedostipa sen tai ei, osa maailmanlaajuista kristittyjen yhteisöä. Ja jossain aina joku rukoilee. Jossain joku uskoo ja luottaa, jossain joku toivoo. Jos juuri nyt minä en jaksa, joku muu jaksaa. Jos minä en juuri nyt usko, jonkun toisen usko kantaa minuakin. Jos minä en jaksa toivoa, jonkun muun luottamus siihen, että tästä selvitään, antaa minullekin voimia.

Näin kirkko uskoo, toivoo ja luottaa. Näin se rukoilee. Ja rukous yhdistää meitä toi-

siimme: näin kirkko rakastaa. Jos en itse juuri nyt jaksa, toisten usko ja luottamus antaa virtaa minullekin. Juuri nyt minun ei tarvitse jaksaa, jos en jaksa. Joku muu au-

kaisee latua. Kristus itse rukoilee kanssasi ja puolestasi, ja hänen rukouksiinsa liittyy koko kristillinen maailma. Jos et tänään itse jaksaa, se riittää sinulle.

Ja joskus vielä, kun voimasi elpyvät, voit kenties itse pienen matkaa kantaa jonkun toisen taakkoja. Mutta se on sen ajan murhe. Tai paremminkin: se on sen ajan ilo.

Tervetuloa syksy!

Seurakunnassamme alkaa taas syksyn myötä monenlaista toimintaa, johon kaikki ovat tervetulleita! Tässä lehdessä kerromme syysajan tilaisuuksista, ja tietoa toiminnasta on myös viikoittain ilmoituksissa Salon Seudun Sanomissa, Salonjokilaaksossa ja Perniön-seudun Lehdessä. Ajantasainen tieto löytyy aina verkkosivuilta www.salonseurakunta.fi.

Elvan kirkkoherra vieraili Salossa

Virolaisen ystävyysseurakunnan Elvan kirkkoherra **Vallo Ehasalu** saarnasi Perniön Pyhän Laurin kirkon messussa 14.8. Hän tapasi seurakuntalaisia ja tutustui muun muassa kirkonkylän hautausmaihin. Virossa kalmistot ovat usein yhteiskunnan vastuulla. Niitä on myös joillakin seurakunnilla, ja ihmisiä pyritään kannustamaan hautojen hoitoon.

Seurakuntalaisten määrä on vuosien kuluessa laskenut Elvassa sadasta noin kuuteenkymmeneen.

– Nuoret käyvät kyllä rippikoulun, mutta eivät sitoudu maksamaan jäsenmaksua ja putoavat tilastosta, Vallo Ehasalu kuvaa tilannetta.

Ukrainan sotapakolaisia on asettunut myös Elvaan, joka sijaitsee Etelä-Virossa Latviaan johtavan radan varrella. Seurakunta pyrkii osaltaan tukemaan heitä työllistymisessä.

Vallo Ehasalu tutustui Perniön kirkon muistolehtoon.

TARJA LAURILA

Testamenttivaroja ikääntyneiden tukemiseksi

Salon seurakunnan diakoniatyö on saanut testamenttilahjoituksia, jotka on suunnattu vähävaraisille ja vaikeuksissa oleville ikääntyneille. Testamenttirahastoista myönnetään avustuksia diakonisin perustein yli 65-vuotiaille Salon kaupungin alueella. Avustuksia voi hakea ruokaan, vaatteisiin, jalkahoitoon, kampa-

jalle, hierojalle tai siivouspalveluun sekä äkillisissä kriisitilanteissa myös muihin tarpeisiin. Avustuksiin on jatkuva haku.

Yhteydenotot ma–to klo 10–12 p. 044 774 5216. Voit jättää myös viestin vastaajaan, lähettää tekstiviestin tai sähköpostia osoitteeseen diakoniatuomisto.salo@evl.fi. Lisätietoja antaa dia-

konijahtaja Sirkku Nivala p. 044 774 5297 tai sirkku.nivala@evl.fi.

Testamenttivarojen turvin olemme saaneet seurakuntaamme hoivamusikon yhdessä musiikkityön kanssa ja lisäksi diakoniseen vanhustyöhön. Seurakunta tarjoaa myös kokoavaa toimintaa ikääntyneille testamenttirahastojen turvin.

TERO TAKALO

Lähetysjuhlat Salossa ensi toukokuussa

Suomen Lähetysseuran kesäjuhlat, Lähetysjuhlat, pidetään ensi kesänä kahdella paikkakunnalla, Pieksämäellä 20.–21.5. ja Salossa 27.–28.5. Kahtena peräkkäisenä viikonloppuna eri paikkakunnilla pidettävät juhlat tulevat sisältämään samoja elementtejä, kuten samat ulkomaiset vieraat. Molemmissa on myös paikallista ohjelmaa ja väriä. Lähetysseuran uudet ulkomaantyöntekijät siunataan Salossa. Lähetysseuran normaali

listi Lähetysjuhlien yhteydessä pidettävä vuosikokous järjestetään erikseen Helsingissä elokuussa.

Kesällä 2022 lähetysväki juhli Kirkkopäivillä ja Lähetysjuhlilla Oulussa parin koronavuoden jälkeen. Kun vuodeksi 2023 suunnitellut Kirkon juhlat siirtyivätkin vuodelle eteenpäin, päätettiin Lähetysjuhlat järjestää ensi vuonna Pieksämäellä ja Salossa. Kuva Oulun juhlien päätösmessusta.

SEURAKUNTAVAALIT MARRASKUUSSA
Seurakuntavaalit järjestetään marraskuussa, ja niissä valitaan seurakuntamme luottamushenkilöt seuraavalle nelivuotiskaudelle. Ehdokasasettelu päättyy 15.9. Tietoa löytyy lehden seuraavalta sivulta.

**VALTAKUNNALLINEN
MEDIAMISSIO 19.9.–16.10.**

Se löytyi -missio on kristittyjen yhteinen merkittävä hanke evankeliumin välittämissä. Sadat seurakunnat ja järjestöt järjestävät mediakampanjan avulla tapahtumia ja tempauksia. Missio luo erinomaiset edellytykset henkilökohtaisiin kohtaamisiin sekä kiinnittää huomion yksinäisyydestä kärsivien lähimmäisten auttamiseen. Tietoa Salon tapahtumista s. 12.

RIPPIKOULUT 2023

Ilmoittautuminen ensi vuoden rippikouluhin päättyy 4.9. Ryhmäjako julkaistaan seurakunnan verkkosivuilla ilmoittautumisnumeron perusteella viimeistään 19.9. Jos aiot käydä rippikoulun ensi vuonna, mutta et ole vielä ilmoittautunut, ota pikaisesti yhteyttä riparipappi Lasseen p. 044 774 5378, lasse.lindberg@evl.fi.

KAHVIKUTSU

"Sinun kanssasi viettämäni päivä on suosikkipäiväni. Joten tänään on uusi suosikkipäiväni."
Nalle Puh

Jos olet viettänyt päivää kanssani näiden 25:n seurakuntatyövuoteni aikana, olet lämpimästi tervetullut kaffeelle ti 20.9. klo 14–17 Salo-Uskelan seurakuntatalon keskisaliin. Terveisin Tarja Lehtovirta

UNSPLASH

uskottu toivottu rakastettu

#SEURAKUNTAVAALIT SUOMEN EV. LUT. KIRKKO†

Asetu ehdolle seurakuntavaaleissa!

Marraskuun seurakuntavaalien ehdokaslistat pitää jättää viimeistään 15.9.2022 klo 16 seurakuntatoimistoon, Torikatu 6.

Salossa kirkkovaltuutettuja valitaan 33. Päätäjäksi voi pyrkiä konfirmoitu, 18 vuotta täyttänyt seurakunnan jäsen.

Kun ehdokkuus kiinnostaa, voit etsiä tekeillä olevan, itsellesi sopivan listan. Ellei sopivaa listaa löydy, ehtii vielä perustaa valitsijayhdistyksen, johon tarvitaan kymmenen täysi-ikäistä, konfirmoitua seurakunnan jäsentä, ja hankkia listalle ehdokkaat. Tarvittavat lomakkeet voi tulostaa valtakunnallisilta vaalisivuilta.

Tekeillä olevista listoista olisi hyvä saada tieto mahdollisimman pian seurakunnan viestintään, jotta yhteyshenkilöt voidaan laittaa näkyviin vaalisivuille.

Ennakoäänestys 8.-12.11.2022

Vaalipäivä 20.11.2022

Vaalilehti ja vaalikone

Seurakuntasanomien vaalinumero jaetaan koteihin 22.–23.10. Lehdessä esitellään sekä ehdokkaat että ehdokaslistojen tavoitteet.

Seurakuntavaaleissa on käytössä valtakunnallinen vaalikone. Ehdokkaat pääsevät vastaamaan sen kysymyksiin syys-lokakuun vaihteessa, ja äänestäjille kone avautuu 10. lokakuuta. Vaalikoneen kysymykset käsittelevät olennaisia ajankohtaisia asioita liittyen luottamus- ja arvotietoisuuteen, arvoihin ja kirkon tulkintoihin.

Oikeus äänestää ennakkoon kotona

Seurakuntavaaleissa voi äänestää kotona, jos äänioikeutetun pääsy äänestyspaikoille on kohtuuttoman vaikeaa esimerkiksi liikuntarajoitteen tai pitkäaikaisen sairauden vuoksi. Samassa yhteydessä voi äänestää myös omaishoitaja, jos hän asuu samassa taloudessa kotiäänestykseen oikeutetun kanssa. Kotiäänestysmahdollisuus on tarvittaessa tarjolla myös palvelutaloissa ja vanhainkodeissa asuville. Kotiäänest-

tykset toimitetaan ennakoäänestysviikolla.

Kotiäänestykseen tulee ilmoittautua joko kirjallisesti tai puhelimitse seurakuntatoimistoon viimeistään ennakoäänestyksen alkamista edeltävänä perjantaina eli 4.11.2022 ennen klo 16. Lomakkeita saa seurakuntatoimistosta (os. Torikatu 6, p. 02 774 5206), joka on avoinna ma-to klo 9–13 sekä viimeisenä ilmoittautumispäivänä pe 4.11. klo 9–16. Kotiäänestyspyynnön voi äänioikeutetun puolesta tehdä myös tämän valitsema henkilö, esimerkiksi lähiomainen.

Kotiäänestyksen toimittamisesta huolehtii tähän tehtävään määrätty vaalitoimitsija. Lisäksi tarvitaan todistajaksi äänestäjän valitsema tai hyväksymä täysi-ikäinen henkilö, joka ei saa olla vaalin ehdokas eikä ehdokkaan lähiomainen.

Sinustako seurakuntapäätäj?

Mitä diakonia on tänään?

Diakonia 150 v -juhlamessua vietettiin su 28.8. Uskelan kirkossa. Salon seurakunnan diakoniatyöntekijät esittivät laulun Kärsien teologiaa, jonka on säveltänyt ja sanoittanut Pekka Simojoki diakonian juhluvuoden kunniaksi. "Sillä särkynyt etsii elämän tieltä rinnalla kulkijaa. Ja eksynyt löytää kotinsa sieltä, missä joku rakastaa. Se on sydän kieltä ja käsien teologiaa."

SIRKKU NIVALA, SALON SEURAKUNNAN DIAKONIAJOHTAJA

"Apua sinne, minne muu apu ei yllä" – vanha määritelmä diakoniasta on edelleen täysin paikkaansa pitävä ja työmme kärki.

Sain osallistua kesällä rippikoulutusten pitämiseen. Avasimme nuorille diakonia-sanan merkitystä ja arjen työtä. Diakonia sanana ymmärretään kirkon työntekijöiden keskuudessa, mutta en ole aivan varma ymmärretäänkö sitä kovinkaan laajasti ulkopuolella. Jos emme puhu samaa kieltä, emme voi tavoittaa sanomallamme niitä, jotka olisivat avun tarpeessa. Viestinnällä on merkitystä. Miten avaisimme käsitteitä ja sanoja meidän kielellämme, ettemme kulkisi ohitse?

Lähtökohtamme kaikelle on Raamatun opetukset lähimmäisistä. Kuka on lähimmäinen sinulle ja minulle? Pohdimme tätä Laupiaan samarialaisen kertomuksen pohjalta. Pohdimme myös, onko helppoa auttaa, tai miksi kävelemme avun tarvisijan ohitse. Nämä kysymykset ovat olleet olemassa aina ja ajattelen, että juuri tänään ne ovat erityisen tärkeitä pohdittaviksi.

"Köyhät teillä on aina keskuudessanne"

Eriarvoisuus ja yhteiskunnan kaksijakoisuus lisääntyy. Työttömyys ja sairaudet ajavat monien talouden ahdingolle, ja rahat eivät tahdo riittää elämiseen. Talouden näkymä ei ole vain kasvunäkymä. Huoli heikommista on jokaisen kristityn tehtävä. Eikä huolen kantaminen kosketa vain lähellä olevia, vaan lähimmäinen on myös kaukana oleva. Lähimmäisyyteen voisi ulottaa myös meidän ympäristömme ja sen vaatiman huolenpidon. Itsekkyys ja välinpitämättömyys ovat vastakohtia rakkauten tekoihin.

Pandemia pakotti meidät kohtaamaan, lähestymään ja palvelemaan uudella tavalla. Sähköinen tiedonsiirto on meille tänään arkityökalu ja mah-

dollistaa monenlaisen kohtaamisen välimatkasta riippumatta. Silti ihminen ihmiselle kasvatusten on enemmän. Läheisyyttä ja kosketusta ei korvaa mikään. Jokainen meistä voi tehdä palvelutehtävää, vaikka kirkon diakoniatyössä onkin virkaan kutsunut ammattilaiset. Meidän tehtävämme on myös pitää ääntä heistä, joilla itsellä ei ole siihen voimia tai taitoa. Meillä on oltava rohkeutta seisoa vähemmistöjen ja yksinäisten rinnalla.

Maailma muuttuu ja me sen mukana, mutta lähimmäisen avun tarve säilyy ja valitettavasti vain lisääntyy.

Arvopohjasta tulevaa työtä

Kun työtä on paljon, on pystyttävä löytämään oleellinen ja rajaamaan keskeisin. On pohdittava, että pystymmekö luopumaan jostakin vanhasta ja löytä-

mään uutta, tuoretta ajattelua tilalle. Ajatusten muutokset johtavat tekoihin. Päämäärä ja visio täytyy olla selvillä, ja meidän tulee ymmärtää, miksi joku asia on tärkeä. Hiljaiset signaalit on osattava tunnistaa diakonian tulevaisuutta miettiessämme.

Kuvittelemalla pystymme hieman ennakoimaan tulevaa. Entä jos? Kaikkeen emme – edes puoleen – pysty vaurautumaan. Yhteiskunnan muutokset heijastuvat suoraan asiakkaisiimme. Diakoniatyö on ollut ketterä muuttuja ja vastuunkantaja murrosten aikana; lähistoria pandemioineen, 90-luvun lama, sodan jälkeinen jälleenrakennus yhteisvastuukeräyksineen, kotisairaanhoido ym. 150 vuoden diakonian historia. Se osoittaa diakoniatyön merkityksellisuuden.

Päätöksentekoon pitää saada seurakuntalaiset vahvemmin mukaan. Keskinäinen vuoropuhelu rakentuu myönteiseen tulevaisuudenuskoon ja tekojen kautta pääsemme kohti päämäärää. Kirkon tulevaisuutta miettiessä joutuu kasvokkain monen kysymyksen ääreen, ja niihin ei ole olemassa oikeaa tai väärää vastausta. Kirkko on ollut aina vähemmistöjen suoja, " samarialaisen" kätköpaikka, joka tulevaisuudessakin toteuttaa kristityn perusoikeuksia.

Emme voi ummistaa silmiämme ympäristökysymysten, emme vähemmistöjen, emmekä nuorten, tulevaisuuden tekijöiden edessä.

Tämän päivän ja huomisen diakonia on samalla arvopohjalla kuin koko kristillinen kirkkomme. Se ei muuttuvassa maailmassa sorru, vaikka keinot sen toteuttamiseen muuttuisivat. Huoli lähimmäisen hyvinvoinnista, yksinäisten ja vähävaraisten huomioimisesta on tulevaisuudessakin keskiössä. Osallisuus kuuluu johonkin ja olla osa sitä, olla tekijä yhteisen hyvän tekemisessä, on visio, johon diakonia edelleen suuntaa. Tehdään armo näkyväksi, luovutaan vallasta, pidetään kiinni hyvästä. Luotetaan Jumalaan! Kirkko on siellä missä ihmiset kokoontuvat.

DIAKONIAN ASIAKKAIDEN KOKEMUKSIA

"Diakoniatyö on ollut iso apu. Apua on aina saanut, kun on tarvinnut. Iso kiitos!"

Mies, 65

"Diakoniatyöstä olen saanut apua tosi paljon. Jopa silloin, kun soitin, että lääkkeet ovat loppu, niin sain maksusitoumuksen apteekkiin. Mä tunnen, että mun vastapuoli on lämmin ihminen, joka haluaa auttaa ja kuunnella murheita. Se on musta tarkeeta, todella tarkeeta."

Nainen, 64

"Hienoa työtä!"

Nainen, 61

"Diakoniatyö on tarpeellinen Suomessa."

Mies, 48

"Diakoniatyö merkitsee tosi paljon tällaisessa elämäntilanteessa. On kiiva, kun saa hetken jutella omia asioita ja joku kuuntelee. Täällä välitetään ihmisestä ihmisenä, tulee nähdäksi. Ikinä ei ole tarvinnut pahalla mielellä diakonian vastaanotolta lähteä."

Nainen, 50

Diakonian historiaa

MARJA ROIKO

TEKSTIN LÄHDE: DIAKONIAN JUHLALEHTI

Seurakuntadiakonia on paikantunut historiallisesti kunnan ja seurakunnan rajalle. Siinä on yhdistynyt ammatillinen terveydenhuolto ja sosiaalityö sekä kristillinen sielunhoito. Diakonian kehityshistoriassa on nähtävissä edelläkävijän rooli. Se on pyrkinyt löytämään ne ihmiset, jotka jäävät marginaaliin.

Työtä tehtiin aluksi diakonissalaitoksista käsin, ja juuret ovat yksityisten diakonissalaitosten 1860-luvulla aloittamassa hyväntekeväisyudessa. Diakonissalaitoksista valmistuneet diakonissat olivat maamme ensimmäisiä koulutettuja sairaanhoitajia, jotka hoitivat nälänhädän ja kulkutautien vaivaamia sairaaloissa ja kodeissa sekä huolehtivat köyhistä ja turvattomista lapsista.

Kirkon piirissä vilkastui keskustelu seurakunnallisesta diakoniasta 1800-luvun lopulla. Seuraavan vuosituhaten alussa perustetun Suomen Kirkon Sisälähetysseuran toiminnan myötä alettiin kouluttaa diakonisseja seurakuntatyöhön. Seurakuntien diakoniatyön painopiste säilyi pitkään kotisairaanhoidossa. Suomen ev. lut. kirkon ensimmäinen diakonissaviikkimies oli vuonna 1872, kun Matilda Hoffman vihittiin Viipurin Pietarin-Paavalin kirkossa.

Diakoniolla oli merkittävä rooli sodan aikana, kun sotien runtelemassa Suomessa syntyi uusia diakonisia työuotoja. Rajaseutusisaret työskentelivät kulkutautien ja puutteen riivaamilla alueilla ja lapsiperheet tarvitsivat nopeasti aineellista apua. Ensimmäiset Yhteisvastuu-talkoot pidettiin vuonna 1950 kaikissa seurakunnissa.

Sotien jälkeen kunnallisten terveyslaitosten määrä lisääntyi ja samaan aikaan myös diakoniatyöntekijöiden asema seurakunnissa oli vakiintumassa. Vuonna 1944 voimaan tulleessa kirkkolainsäädännössä seurakunnat veloitettiin palkkaamaan tarvittava määrä diakoneja tai diakonisseja. Muutokset kotihoidon palveluissa 1940–60-luvuilla muokkasivat diakonissojen työnkuvaa sielunhoitopainotteiseksi. Työn sisältö alkoi vähitellen muuttua konkreettisesti auttamisesta hengelliseen ja henkiseen tukemiseen. Samanaikaisesti diakonissakoulutuksen rinnalle vakiintui sosiaalihuollollisen koulutuksen saaneiden diakonien kouluttaminen. Uuden koulutuksen myötä myös miehille avautui mahdollisuus kouluttautua diakoniatyöhön.

Kun julkisesta sektorista muodostui kattava hyvinvointipalvelujen tuottaja 1980-luvulla sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujärjestelmän vakiinnuttua, seurakuntadiakonian rooli muuttui. Työssä alkoi korostua 1980-luvun loppupuolella vanhustyö ja sielunhoito, vaikkakin työtä suunnattiin myös perheisiin, työttömiin ja vammaisryhmiin. 1990-luvun laman myötä seurakunnista tuli jälleen haluttu yhteistyökumppani. Diakonisen avun tarvisijoissa työntekijöiden osuus kasvoi, ja työtehtävät laajenivat ruokapankkeihin ja taloudelliseen avustamiseen.

2000-luvulla seurakuntadiakonia näyttäytyi erilaisissa elämäntilanteissa olevien yksilöiden ja perheiden aineellisena auttamisena sekä henkisenä ja hengellisenä apuna. Työssä painottuu mielenterveys- ja päihdetyö sekä perhe- ja kriisityö. Lisäksi tehdään etsivää ja ennaltaehkäisevää diakoniatyötä.

Iloa kukista Perttelin kirkossa

MARJA ROIKO
KUVAT: TONJA SAUKKIO

Perttelin kirkossa on ihailtu kesän aikana kukka-asetelmia, jotka ovat Marienna Saikkosen tekeviä. Hänen kotipihallaan kasvaa luonnonkukkia, perennoja ja kylvettyjä kukkia satoja lajikkeita.

– Kukkien kasvattaminen on minulle rakkas harrastus, Marienna kertoo.

Viime vuonna hänelle heräsi ajatus, että kukilla voisi ilahduttaa muitakin.

– Keväällä tuli tulppaaneja valtavasti. Perttelin seurakuntatalossa oli Pyhä Perttelissä -tilaisuus ja tarjosin tulppaaniasetelmiä sinne pöydille.

Kukka-asetelmista innostuttiin ja sovittiin, että Marienna tekee Perttelin kirkkoon asetelmia viikonlopuiksi, jolloin kirkossa on tilaisuuksia.

– Alkukesästä katsoimme milloin olisi hyvä tuoda kimput kirkkoon. Kukka-asetelmat kestävät viikonlopun ilman kylmiötä.

Marienna tuo kukat ämpäriä kirkkoon ja rakentaa kimput maljakoihin.

– Koska olen harrastelija, en sido kimpuja, vaan asetelen kukkavarret suoraan maljakoihin.

– Rakennan asetelman tekstuuriin niin, että siinä on jotain mielenkiintoista katsottavaa esim. yksi pioni ja muut luonnonkukkia tai -kasveja. Asetelmissa on perennoja, luonnonkukkia ja luovasti myös rikkaruohoja, kaikkea mitä Luoja on suonut.

Seurakunnan metsät jatkuvassa kasvatuksessa

MARJA ROIKO

Salon seurakunta on siirtynyt metsänhoidossa kokonaan jatkuvaan kasvatukseen ja hylännyt avohakkuut. Kirkkovaltuusto hyväksyi metsien jatkuvan kasvatuksen syyskuussa 2019, kun seurakunnan kiinteistö- ja hautaustoimen strategia vuosille 2020–2023 oli käsiteltävänä.

Seurakunnalla on 966 hehtaaria metsämaata, joka on nyt jatkuvapeitteisen kasvun hoidossa. Tämä tarkoittaa, että isot avohakkuut ovat kokonaan kiellettyjä, mutta pienavohakkuita voidaan tehdä. Niiden tarkoituksena on saada esimerkiksi mänty uudistumaan. Metsä pysyy koko ajan puustoisena ja peitteisenä. Jatkuvapeitteisessä metsänkäsittelyssä hakkuissa poistetaan pääasiassa suurimpia puita poiminta- ja pienaukko-hakkuin.

Luontoarvot huomioon

Jatkuvassa kasvatuksessa otetaan huomioon luontoarvot. Metsä ei jää hoitamattomaksi, ja metsän uudistamisessa jäljitellään luontaista kiertokulkua, jossa

uusia puita syntyy ja nousee luonnostaan. Prosessi on pitkä ja vie kymmeniä vuosia ennen kuin nähdään, miten siinä on onnistuttu.

– Jatkuvapeitteinen metsänhoito on ollut Suomessa käytössä, mutta ei näin laajasti kuin meillä on nyt, kertoo seurakuntapuutarhuri **Markku Johansson**. – Tämä on haasteellista toteuttaa, kun metsäalueet ovat olleet aiemmin talousmetsänä.

– Haastetta luo myös se, että meillä ei ole näin laajaa vertailukohdetta, Markku toteaa. – Täytyy miettiä tarkkaan millaisella kalustolla mennään harventamaan näin isolla alueella. Pienemmällä alueella tämä on helpompi toteuttaa.

Jatkuvan kasvatuksen alkuvaiheessa taloudellinen tulo jää vähiin, koska avohakkuuta ei ole. Metsästä poistetaan puustoa poimintahakkuulla eli otetaan isoja tukkipuita pois.

– Tällä tavalla harvennetaan ja annetaan valoa, jotta metsä saadaan uudistumaan, Markku kertoo. – Vanhat isot puut pyritään kasvattamaan ja jättämään näille alueille. Toki vaaralliset puut poistetaan, jos on tarve.

UNSPASH

Jumalanpalvelukset

Jumalanpalveluksen voi kuunnella sunnuntaisin klo 10 Järviradiosta taajuudella 102,9 MHz. Radiointi tulee joko Halikon tai Uskelan kirkosta. Jumalanpalvelus on mahdollisuus kuunnella myös nettiradiosta, joka löytyy seurakunnan verkkosivujen etusivulta. Seurakunnan YouTube-kanavalle tulee myös katsottavaksi jumalanpalveluksia.

HALIKON KIRKOSSA

- 4.9. Messu klo 10. Sotiemme veteraanien Varsinais-Suomen kirkkopyhä. Saarna piispa Mari Leppänen. Perheiden pyhä.
- 18.9. Messu klo 10, saarna pastori Parvez Gill Open Doors -järjestöstä. Kirkkokahvit.
- 25.9. Iltamessu klo 18.
- 2.10. Messu klo 10. Perheiden pyhä.
- 9.10. Karjalaisen kansan messu klo 18.
- 16.10. Messu klo 10.
- 23.10. Messu klo 10.

KIIKALAN KIRKOSSA

- 11.9. Messu klo 10. Yhteissyntymäpäiväjuhla seurakuntatalossa.
- 16.10. Messu klo 10.

KISKON KIRKOSSA

- 11.9. Messu klo 10.
- 2.10. Messu klo 10. Yhteissyntymäpäiväjuhla seurakuntatalossa.

KUUSJOEN KIRKOSSA

- 11.9. Kitaramessu klo 10.
- 25.9. Messu klo 10.

- 2.10. Enkelikirkko klo 17. Iltapala seurakuntatalossa.
- 9.10. Messu klo 10. Yhteissyntymäpäiväjuhla seurakuntatalossa.
- 23.10. Kitarakirkko klo 10.

MUURLAN KIRKOSSA

- 4.9. Messu klo 10. Yhteissyntymäpäiväjuhla.
- 2.10. Enkelikirkko klo 15. Kirkkomehut ja -piparit (Muurlan MLL).
- 9.10. Messu klo 10. Uudenkirkon pitäjän seurakunnan kirkkopyhä.
- 16.10. Messu klo 10. Kehitysvammaisten kirkkopyhä. Ohjelmalliset kirkkokahvit seurakuntakodissa.

PERNIÖN KIRKOSSA

- 4.9., 25.9., 2.10., 16.10. ja 23.10. Messu klo 10.

PERTTELIN KIRKOSSA

- 4.9. Iltamessu klo 17.
- 18.9. Messu klo 10. Yhteissyntymäpäiväjuhla Juvankoskella.
- 2.10. Messu klo 10. Perttelin eläkeläisten 45-vuotisjuhla.
- 16.10. Messu klo 10.

SALON KIRKOSSA

- 4.9., 18.9., 2.10., 9.10., 16.10. (Eläkkeensaajien kirkkopyhä) ja 23.10. Messu klo 17.
- Avoimet ovet tiistaisin klo 12–13.30. Vietä hetki arkipäivän retriitissä musiikin hoivassa.

- Päiväehtoolinen parittomilla viikoilla torstaisin klo 13.

SUOMUSJÄRVEN KIRKOSSA

- 18.9. Messu klo 10.
- 2.10. Perhemessu klo 10. Sadonkorjuun kiitos. Lounas seurakuntakeskuksessa.

SÄRKISALON KIRKOSSA

- 18.9. Messu klo 11. Yhteisvastuulounas seurakuntakodissa.
- 25.9. Messu klo 13. Koivistolaisten kirkkopyhä.
- 2.10. Perhekirkko klo 10. Lasten taideleirin näyttely. Mikkelin makkarat seurakuntakodin pihassa.
- 16.10. Messu klo 13.

USKELAN KIRKOSSA

- 11.9., 25.9. ja 9.10. (Diakonian kirkkopyhä) Messu klo 10.

VASKION KIRKOSSA

- 11.9. Elomessu klo 10. Suntio Maija Mikolan tehtävään siunaaminen. Kirkkokahvit ja elojuhla seurakuntakodissa.
- 9.10. Messu klo 13.

GOTTESDIENST ZUM ERNTENDANKFEST

- Sonntag 25.9. um 12 Uhr, in der Kapelle des Gemeindezentrums. Anschließend Kirchenkaffee.

TIETOA OPEN DOORS -JÄRJESTÖSTÄ

Halikon kirkon messussa su 18.9. klo 10 saarnaa pakistanilainen pastori Parvez Gill Open Doors -järjestöstä. Messu on kultavissa Järviradiion taajuudella 102,9 MHz. Messun jälkeen on Halikon seurakuntatalossa tarjolla kirkkokahvit ja tietoa Open Doors -järjestön toiminnasta. Parvez Gill kertoo myös oman tarinansa. Hän joutui itse kokemaan vainoa kristittyinä kotimaassaan. Tällä hetkellä hän toimii Suomessa anglikaanikirkon pastorina ja luterilaisen kirkon piirissä kokoontuvan urdunkielisen seurakunnan paimenena. Lisäksi hän kiertää seurakunnissa Open Doorsin puhujana.

Open Doors on kansainvälinen, poliittisesti sitoutumaton kristillinen avustusjärjestö. Se palvelee ja luo toivoa vainon keskellä eläville kristityille, tukee vainon kohteeksi joutuneita seurakuntia sekä jakaa tietoa ja rohkaisee avustustyöhön ns. vapaissa maissa eläviä kristittyjä.

YHTEISVASTUULOUNAS

Särkisalon seurakuntakodissa on tarjolla lounasta Yhteisvastuukeräyksen hyväksi su 18.9. kirkon messun jälkeen n. klo 12. Lounas sisältää savukalkkunakeittoa/porkkana-inkiväärikeittoa, jälkiruokana kahvi ja omenapiirakka. Saatavana myös kotiannoksia! Lounaan hinta on 15 €, lapsilta 12-v. saakka 5 €.

USKO ARJESSA -ILLAT

Kansanlähetyksen ja seurakunnan yhdessä järjestämät illat syksyllä ke 21.9., 12.10. ja 16.11. klo 18.30 Salon kirkossa, Kirkkokatu 7. Illoissa on vierailija ja mukana myös seurakunnasta pappi ja kanttori. Laulukirjana käytetään Viisikielistä, ja iltaan voi tuoda esirukouspyyntöjä. Syyskuussa vieraana on Seppo Niemeläinen aiheenaan Rakastamaan kutsutut. Lokakuussa Leo Brennerin aiheena on Arjen usko: kristityn ihmisen tavat. Marraskuussa vieraana on Seppo Palonen.

MUUTA TOIMINTAA

- Sanan ja rukouksen ilta su 11.9. klo 18 Perniön kirkossa; Pirkko ja Markku Koivunen, säestys Esko Reima. Raamattuopetusta, laulua, yhteistä rukousta ja henkilökohtaista rukouspalvelua.
- Jesus-ilta ke 7.9. ja ke 5.10. klo 18 Salon kirkossa; Pekka Airaksinen, Erkki Kiiski ja Pirkko Koivunen.

Perheiden pyhät Halikossa

Perheiden pyhäpäivä alkaa aina klo 10 Halikon kirkon messulla, jonka jälkeen lounas ja mukavaa puuhaa perheille Halikon seurakuntatalossa. Syyskauden teemat: 4.9. taiteilua teemalla Aarrearkku, 2.10. Mikkelinpäivä,

20.11. Lapsen oikeuksien juhla ja 11.12. Jouluvaellus. Lounaalle tulee ilmoittautua, ilmoittautumislinkki: www.salonseurakunta.fi -> Tule mukaan -> Lapsille ja lapsiperheille -> Perheiden leirit, retket ja tapahtumat.

Diakonian kirkkopyhä

Su 9.10. vietetään diakonian kirkkopyhää, joka alkaa messulla klo 10 Uskelan kirkossa, Sairaalantie 5. Messun jälkeen on lounas, kah-

vit ja pientä ohjelmaa Mahlakankareen seurakuntakodissa, Koivulankuja 2. Kutsutaan erityisesti varttunutta väkeä ja omaishoitajia.

Ilmoittautuminen ruokailuun ja kuljetukseen 30.9. mennessä ma-to klo 10–12 p. 044 774 5216 tai diakoniatoimisto.salo@evl.fi.

KOULULAISILLE

Lisätiedot ja ilmoittautuminen: www.salon-seurakunta.fi/koululaisille.

KERHOJA ALAKOULULAISILLE

Maksuttomissa kerhoissa kokkaillaan, askarrellaan, liikutaan, pelaillaan jne. Kerhot alkavat viikolla 38. Ilmoittautuminen on meneillään.

KOULULAISTEN LEIRIT

Naarilan leirikeskuksesta:

- Poikaleiri 8–12-v. 7.–9.10.
  - Tyttöleiri 7–10-v. 17.–19.10.
  - Tyttöleiri 11–14-v. 19.–21.10.
- Perniön Reilassa:
- Tyttöjen ja poikien leiri 7–9-v. 17.–18.10.
  - Tyttöjen ja poikien leiri 10–14-v. 19.–20.10.

ÄITIEN JA KOULUIKÄISTEN TYTTÖJEN PÄIVÄ

La 15.10. klo 10–18 Perttelin Juvankoskella. Ilmoittautuminen 3.9. alkaen. Lisätietoja: lea.pistemaa@evl.fi.

PERHEIDEN SYYSLOMAPÄIVÄ

Ti 18.10. Kesä-Angelassa. Tietoa myöhemmin viikkoilmoituksissa ja nettisivuilla.

NUORILLE

Lisätiedot ja ilmoittautuminen: www.salon-seurakunta.fi/nuorille.

LUUKUSSA

Avoimet ovet 6.9. alkaen joka toinen ti klo 15–18, Halikon seuriksen nuortentila, Vas-kiontie 31.

PIILOSSA

Avoimet ovet joka toinen ke klo 14.30–18, Perniön seuriksen nuortentila, Lupajantie 9.

TELAKALLA

Avoimet ovet ti-pe klo 15–18, nuortenilta pe klo 18–22 ja raamis ke klo 16, Salon kirkon sivusali, Kirkkokatu 7.

YHTEISKRISTILLINEN NUORTENILTA

Pe 23.9. VPK:n talolla, katso s. 12.

NUORTEN MESSU

Pe 16.9. ja pe 14.10. klo 18 Salon kirkossa.

NUORTEN LEIRI

16.–18.9. ja 20.–21.10. Ilmoittautumiset netissä.

NUISKU

Nuorten ihmissuhdetaitojen kurssi 30.9.–2.10. Perttelissä Juvankosken kesäkodissa. Kurssin tiedot ja ilmoittautuminen: www.salonseurakunta.fi/nuorille/nuisku.

ISOSKOULUTUS

Koulutukseen mahtuu vielä mukaan, ilmoittautuminen netissä.

Pientä apua perheiden arkeen

ANNE-MAARIT PESOLA

Salon seurakunnassa alkaa syyskuussa PikkuHelppi-palvelu, joka tarjoaa pienten lasten vanhemmille tukea arjen ja arki-rutiinien hallintaan. Tarjolla on apua pienissä asioissa ja askareissa mm. lastenhoitoapuna. Lisäksi on mahdollisuus myös keskustella.

PikkuHelppi syntyi vuonna 2017 Turun ja Kaarinan seurakuntayhtymässä lastenhojaajien innovaationa, ja sitä toteutetaan jo kymmenissä seurakunnissa.

Seurakunnan tärkein tehtävä on kulkea rinnalla, auttaa ja palvella lähimmäistä. PikkuHelppi on perheiden tarpeisiin kehitettyä seurakunnan matalan kynnyksen apua. Ajatuksena on, että oikea-aikainen pienikin apu voi olla hyvin merkittävää.

Maksutonta toimintaa

PikkuHelppi tulee apuun, kun vanhempaa väsyttää ja hän kaipaa arkeen hetken hengähdystä. Pikkulapsivaihe voi olla eri syistä kuormittavaa ja perhe tarvitsee ympärilleen turvaverkon. Korona-aika on tuonut lapsiperhearkeen lisää uusia kuormittavuustekijöitä. Perheet ovat olleet yksin kysymysten kanssa, eikä turvaverkkoa ole voinut arjen puristuksessa rajoitusten vuoksi käyttää.

Toiminta on maksutonta, ja työntekijöinä ovat seurakunnan lastenhojaajat. Lastenhoito tapahtuu ensisijaisesti perheiden kotona tai ulkona. Poikkeustilanteissa voidaan toiminnassa käyttää myös seurakunnan tiloja mahdollisuuksien mukaan. Sairasta lasta ei voida

hoitaa eikä palveluun sisälly kodinhoitoa. Toiminnassa työntekijöillä on vaihteluvollisuus.

PikkuHelppissä perheelle tarjotaan apua sovitusti, esimerkiksi 1–4 kertaa kaudessa. Käyntikertoja voi olla enemmän, jos perheen tilanne on haastava. Yksi käyntikerta kestää 1–3 tuntia. Syyskaudella lastenhoitoapua on mah-

dollista saada tiistaisin ja perjantaisin klo 8–12 välillä ja maanantaisin, tiistaisin ja keskiviikkoisin klo 12–16 välillä.

PikkuHelppiin ilmoittaudutaan osoitteessa www.salonseurakunta.fi > Tule mukaan > Lapsille ja lapsiperheille.

Tiedusteluihin vastaa Anne-Maarit Pesola p. 044 774 5341, anne-maarit.pesola@evl.fi.

Lapsille ja lapsiperheille

Netissä: www.salonseurakunta.fi > Tule mukaan > Lapsille ja lapsiperheille.

Facebookissa:

Salon seurakunta lapset ja perheet

Instagramissa:

salonseurakuntalapsetjaperheet

PERHE-, ILTAPERHE- JA VAUVAKERHO

Perhekerhoja on tarjolla Halikossa, Kiiikalassa, Kuusjoella, Perttelissä, Salon keskustassa ja Särkisalossa. Iltaperhekerhoja on Halikossa, Perniössä, Salon keskustassa, Suomensjärvellä ja Särkisalossa. Lisäksi Halikossa kokoontuu vauvakerho.

PYHÄKOULUT JA KIRJEPYHÄKOULU

Pyhäkoulut jatkuvat syksyllä, uuttakin on tulossa. Seuraathan nettiä ja somea!

Tarjolla myös kirjepyhäkoulu: Päkän posti noin 3–5-vuotiaille ja Tutkimuspartion seikkailut noin 6–9-vuotiaille. Hauskoja tehtäviä ja luettavaa kuusi kertaa vuodessa kotiin kannettuna. Osallistuminen on ilmaista. Tilaamisen voi aloittaa ja lopettaa milloin haluaa. Liity mukaan ilmoittautumalla: www.salonseurakunta.fi > Lapsille ja lapsiperheille > Pyhäkoulut ja kirjepyhäkoulu.

ÄITIEN ILLAT

Rentouttavaa yhdessäoloa eri-ikäisten lasten äideille Halikon seurakuntatalon alalissa ti 13.9., 25.10., 22.11. ja 13.12. klo 17.30–19. Syksyn ensimmäisessä illassa tutustumista ja tulevien iltojen ohjelman suunnittelua. Iltateetä tarjolla. Tarvittaessa lastenhoito vie-

reisessä Pikkupappilassa, ilmoitathan tarpeesta viimeistään viikkoa ennen Annukalle, p. 044 0272 219, annukka.saarinen@evl.fi.

MARIAT

Äitien kerho Halikon Pikkupappilassa ke 28.9., 12.10., 9.11. ja 13.12. klo 17–19. Tervetuloa jakamaan äitiyden iloja ja suruja yhdessä! Kerho on tarkoitettu eri-ikäisten lasten äideille, myös isoäidit ovat tervetulleita mukaan. Kerho koostuu pienestä hiljentymisestä, keskustelusta ja iltateestä.

PERHEIDEN PYHÄT

Halikon seurakuntatalossa neljänä sunnuntaina kirkon messun jälkeen, katso s. 7.

Tule pelaamaan lautapelejä!

Tervetuloa pelaamaan lautapelejä ja tutustumaan erilaisiin miniatyyripeleihin Paunalan seurakuntakodissa, Sillanpääntätkatu 5. Yhteistyössä Sumppi ry:n kanssa.

Tiedustelut: vilho.routasalo@evl.fi, p. 044 774 5290.

• Lautapelipäivä kaikenikäisille ke 19.10. klo 10–18.

• Lautapeli-illat 15-vuotiaista ylöspäin parillisilla viikoilla 7.9. alkaen ke klo 16–20.

Tervetuloa kuoroon!

Kuorossa laulaminen on kehittävä ja virkistävä harrastus kaikenikäisille. Syyskauden toiminta on alkamassa.

LAPSILLE

Lapsikuorot esiintyvät perhekirkoissa, konserteissa ja muissa tilaisuuksissa. Perinteeksi on jo tullut kaikkien lapsikuorojen yhteinen laululeiri keväällä Naarilassa ja konsertti sen päätteeksi. Lisäksi järjestetään retkiä. Kuoroon ei ole pääsykoetta.

Allegro

- Salo-Uskelan seurakuntatalon pikkusalissa, Kirkkokatu 6 (remontin vuoksi käynti Torikadulta; kuoron johtaja on ensimmäisillä kerroilla lapsia vastassa).
- 21.9. alkaen keskiviikkoisin klo 17–17.45 ryhmä 1.–2.-luokkalaisille ja klo 18–19 ryhmä 3.–7.-luokkalaisille.
- Johtajana Lauriina Hurtig, p. 044 774 5346, lauriina.hurtig@evl.fi.

Crescendo

- Alakoululaisille ja esikoululaisille perjantaisin klo 12.30–13.45 Kiskossa Toijan koulussa. Alussa tarjolla välipalaa.
- Johtajana Hanna-Leena Suominen, p. 044 774 5270, hanna-leena.suominen@evl.fi.

Laurin lapset

- Alakoululaisille 14.9. alkaen keskiviikkoisin klo 15–16 Perniön seurakuntatalossa, Lupajantie 9.
- Johtajana Vesa-Matti Tastula, p. 044 735 8626, vesa-matti.tastula@evl.fi.

NUORILLE JA NUORILLE AIKUISILLE

Diskantti

- 15.9. alkaen torstaisin klo 17.30–19 Salon kirkossa, Kirkkokatu 7.
- Sekakuoro, jonka laulajat ovat noin 13–25-vuotiaita.
- Kuoro toteuttaa vuosittain isoja musiikillisia draamaproduktioita, laulaa tuomasmessuissa ja pitää konsertteja. Säestyksistä vastaa yleensä bändi. Ohjelmistossa on gospelmusiikkia Suomesta ja maailmalta, uutta ja vanhaa, kevyttä ja vähemmän kevyttä, säestettynä ja ilman.
- Diskantti käy parin vuoden välein esiintymismatkalla jossain päin Eurooppaa. Seuraavaksi on tarkoitus suunnata jonkin salonsyyslomalla 2023.
- Johtajana Kaisa Suutela-Kuisma, p. 044 774 5291, kaisa.suutela-kuisma@evl.fi.

Perniön Nuorisokuoro

- 14.9. alkaen keskiviikkoisin klo 16–17 Perniön seurakuntatalossa, Lupajantie 9.
- Kuoro esiintyy jumalanpalveluksissa ja erilaisissa tilaisuuksissa. Kuoro laulaa musiikkia virsistä poppiin ja klassisesta kirkkomusiikista uusimpaan gospelmusiikkiin.
- Johtajana Vesa-Matti Tastula, p. 044 735 8626, vesa-matti.tastula@evl.fi.

AIKUISILLE

Aikuisten kuoroista suurin osa on sekakuoroja, jotka palvelevat jumalanpalveluksissa ja muissa seurakunnan tilaisuuksissa. Välillä kuorot esiintyvät myös yhdessä. Ohjelmistossa on perinteistä kirkkomusiikkia ja uudempaa gospelia, mutta välillä poiketaan myös maallisemmille poluille. Pääsyvaatimuksena kuoroon on innokas asenne kuorolauluun ja mielellään myös jonkin verran laulutaitoa. Kuoroissa käytetään aikaa oikean laulutekniikan oppimiseen. Uudet laulajat ovat tervetulleita mukaan!

Andante

- 6.9. alkaen tiistaisin klo 18–19.30 Halikon seurakuntatalon yläsalissa, Vasikiontie 31.
- Sekakuoro, jonka toimintaan voivat osallistua kaikki 15 vuotta täyttäneet. Lastenhoito järjestetty alaspäin. Ilmoitathan lastenhoidon tarpeesta Lauriinalle.
- Johtajana Lauriina Hurtig, p. 044 774 5346, lauriina.hurtig@evl.fi.

Kiikalan kirkkokuoro

- Harjoittelee 100-vuotiskahvikonserttia (su 25.9.) varten 21.9. saakka keskiviikkoisin klo 17–19 Kiikalan seurakuntatalossa, Kirkkotie 4. Kahvikonsertti on samalla kuoron jäähyväiskonsertti.
- Kaikki vanhat kirkkokuorolaiset ovat erittäin tervetulleita mukaan harjoittelemaan ja päättämään konsertin lauluista.
- Johtajana Maria Sirén, p. 044 774 5300, maria.siren@evl.fi.

Kiikalan VeisuTiimi -KiVeT

- Kaikille avoin yhteislauluryhmä lokamarraskuun ajan torstaisin klo 17–18.15 Kiikalan seurakuntatalossa, Kirkkotie 4. Ääniharjoituksia ja ajankohtaisia lauluja ja virsiä.
- Johtajana Maria Sirén, p. 044 774 5300, maria.siren@evl.fi.

Kiikalan Joulukuoro

- Joulukuussa kolmena torstaina klo 17 Kiikalan seurakuntatalossa, Kirkkotie 4. Harjoitellaan joululauluja joulun tilaisuuksiin.
- Johtajana Maria Sirén, p. 044 774 5300, maria.siren@evl.fi.

Kuusjoen kirkkokuoro

- 14.9. alkaen keskiviikkoisin klo 17–18 seurakuntatalossa, Ylikulmantie 235.
- Johtajana Kirsi Laakkonen, p. 0400 884 699, kirsi.laakkonen@evl.fi.

Muurlan kirkkokuoro

- Maanantaisin klo 16.30–18 Muurlan seurakuntakodissa, Uotilantie 1.
- Johtajana Hanna-Leena Suominen, p. 044 774 5270, hanna-leena.suominen@evl.fi.

Perniön Laulukkuoro

- 14.9. alkaen keskiviikkoisin klo 18–20 seurakuntatalossa, Lupajantie 9.
- Johtajana Vesa-Matti Tastula, p. 044 735 8626, vesa-matti.tastula@evl.fi.

Perttelin kirkkokuoro

- 15.9. alkaen torstaisin klo 18–19.30 seurakuntatalossa, Mikolantie 5.
- Johtajana Kirsi Laakkonen, p. 0400 884 699, kirsi.laakkonen@evl.fi.

Perttelin iltapäiväkuoro

- 14.9. alkaen keskiviikkoisin klo 14–15 Perttelin seurakuntatalossa, Mikolantie 5.
- Johtajana Kirsi Laakkonen, p. 0400 884 699, kirsi.laakkonen@evl.fi.

Salo-Uskelan GospelSalo

- 15.9. alkaen torstaisin klo 19–20.30 Salon kirkossa, Kirkkokatu 7.
- Kuoro aikuisille, jotka pitävät monenlaisesta kevyestä hengellisestä musiikista bändin kera ja ilman, suomeksi ja englanniksi.
- Kesällä 2023 suunnataan esiintymismatkalle Etelä-Saksaan.
- Sovi kuoronjohtajan kanssa etukäteen koelaulusta: Kaisa Suutela-Kuisma, p. 044 774 5291, kaisa.suutela-kuisma@evl.fi.

Suomusjärven kirkkokuoro

- Syyskuussa torstaisin ja lokakuusta eteenpäin keskiviikkoisin klo 18–20 Kitulan seurakuntakeskuksessa, Kitulantie 7.
- Johtajana Maria Sirén, p. 044 774 5300, maria.siren@evl.fi.

Veteraanilaulajat

- Maanantaisin klo 16–17 Salon kirkossa, Kirkkokatu 7.
- Mieskuoro laulaa isänmaallisia, hengellisiä ja sota-ajasta kertovia lauluja.
- Johtajana Sanna Räisänen, p. 041 437 2618.

Kamarikuoro Vox Saloensis

- Projekteittain toimiva kamarikuoro isojen kirkkomusiikkiteosten esittämiseen. Kuorolaisten pitää pystyä harjoittelemaan omat stemmansa itsenäisesti, jotta yhteisharjoituksissa päästään heti tekemään musiikkia. Tämän vuoksi laulajilta edellytetään hyvää nuotintulokukkyä.
- Seuraava produktio on Bachin Jouluatorio, jonka kantaatit I-III esitetään su 27.11. ja kantaatit IV-VI su 8.1. Teokseen on laulajahuu meneillään ja mukaan haluavat voivat ottaa yhteyttä Kaisa Suutela-Kuismaan p. 044 774 5291, kaisa.suutela-kuisma@evl.fi.

KONSERTTEJA JA MUSIIKITILAISUUKSIA

VALOISAT VIRRET PIMENEVÄSSÄ ILLASSA

La 10.9. klo 17 Perniön kirkossa, Lupajantie 6. Yhteislauluja ja valoisia sooloja Pimeän peitto -tapahtuman yhteydessä, laullattajina kanttorit Maria Sirén ja Kaisa Suutela-Kuisma.

“ISLANDS - SAARET”

Su 11.9. klo 15 Uskelan kirkossa, Sairaalanatie 5. Konsertoimassa turkulainen kamarikuoro Key Ensemble. Täyteläisestä ja vakuuttavasta soinnistaan kiitetty kuoro yhdistää ohjelmistoa monipuolisesti ja luovasti renessanssista nykymusiikkiin. Kuoron kokoonpano vaihtelee pienyhtyeistä täysikoiseen kamarikuoroon. Salossa konsertin johtaa englantilaissyntyinen George Parris. Vapaa pääsy, ohjelma 10 €.

LAULUILTA KAUKURILLA

Pe 16.9. klo 18 Kaukurin rukoushuoneella, Kaukurintie 489. Mukana Marika Huhtasalo ja Hanna-Leena Suominen. Kahvitarjoilu.

KIIKALAN KIRKKOKUORO 100 V

Kahvikonsertti su 25.9. klo 14 Kiikalan seurakuntatalossa, Kirkkotie 4. Konsertti on samalla kuoron jäähyväiskonsertti. Kuoro juhlii kahvikupposen ääressä laulaen toivelaulujaan. Kuoroa johtaa Maria Sirén.

VALOPILKUN VEISUUT

Pe 30.9. klo 14 Toijan Valopilkussa, Kuusitie 8. Laullattamassa Hanna-Leena Suominen.

CHOPININ PIANOMUSIIKKIA

Su 2.10. klo 18 Halikon kirkossa, Kirkkorinne 1. Pianotaiteilija Sonja Fräki esiintyy Chopin-ohjelmalla. Hänet tunnetaan niin solistina kuin kokeneena kamarimusiikkonakin. Konsertissa kuullaan Chopinin masurkkoja, Poloneesi in fis, Barcarolle ja Sonaatti in h. Vapaa pääsy, ohjelma 10 €.

PETRI LAAKSOSEN KONSERTTI

La 15.10. klo 19 Halikon kirkossa, Kirkkorinne 1. Laulaja-säveltäjä Petri Laaksonen täytti elokuussa 60 vuotta. Hän juhlistaa synttäreitään ja pitkää laulajan ja musiikintekijän uraansa syksyn mittaan juhlakonserteilla eri puolilla maata. Konsertin ohjelmisto on tuhti kattaus Laaksosen monipuolisesta ja rakastetusta tuotannosta ”maan ja taivaan väliltä”. Vapaa pääsy, ohjelma 25 €.

LAURA LEHTOLA

Aikuisten musaleiri

Laulattaako tai soitattaako? Tuo itse si ja mahdollinen soitimesi 29.–30.10. Naarilan leirikeskukseen, Naarilantie 369. Soitellaan ja laulellaan yhdessä koko viikonloppu. Bändisoittimia löy-

tyy Naarilasta, ja monenlaista perkkaa, ukulelea, chimesiä, harmonia yms. pääset halutessasi myös kokeilemaan. Tyyli vapaa – veisuja, virsiä, viihdettä, klassista, gospelia ja kansanmusiaa tarjolla.

Musisoimassa mukana ainakin kanttorit Matti Rantatalo ja Kaisa Suutela-Kuisma. Viikonlopun hinta 30 €, ilmoittautumislinkki löytyy osoitteesta salonseurakunta.fi/musiikki.

Aikuisten toimintaa

PIXABAY

KÄSITYÖPIIRIT JA -KERHOT

Käsityöpiiri

Kitulan seurakuntakeskuksessa maanantaisin (parilliset viikot) klo 13, alkaen 19.9. Käsitöitä lähetys- ja diakoniatyön hyväksi.

Käsityö- ja keskustelukerho

Toijan Valopilkussa tiistaisin (parilliset viikot) klo 13, alkaen 6.9.

Käsityöpiiri

Muurlan seurakuntakodissa torstaisin (parilliset viikot) klo 13, alkaen 8.9.

Kässäkerho

Perniön seurakuntatalossa keskiviikkoisin (parittomat viikot) klo 12, alkaen 14.9. Käsitöitä lähetyksen hyväksi tai omaksi iloksi.

Siskon Kamari

Ollikan seurakuntakodissa keskustelua ja askartelua ikäihmisille keskiviikkoisin klo 12 (parittomat viikot), alkaen 14.9.

Sukkapiiri

Salon kirkon sivusalissa keskiviikkoisin klo 10–12, alkaen 14.9. Piiri tekee käsitöitä diakoniatyön asiakkaille.

Kansainvälinen käsityöpiiri

Salo-Uskelan seurakuntatalossa keskiviikkoisin klo 11–14. Voit tulla oman aikataulusi mukaan.

KERHOJA JA PIIREJÄ

Arvon kamari

Ma 5.9., 19.9. ja 17.10. klo 13–15 Ollikan seurakuntakodissa.

Eloisaa arkea -ryhmä

- Kiikalan seurakuntatalon Onnelassa ryhmä alkaa 14.9. klo 13.
- Kitulan seurakuntakeskuksessa ryhmä alkaa 16.9 klo 10. Sään salliessa ulkoilun merkeissä.

Eläkeläisten iltapäiväkerho

Ti 13.9. ja 11.10. klo 13 Kiskon seurakuntatalossa.

Iltarusko

Ma 5.9. ja 10.10. klo 13 Särkisalon seurakuntakodissa.

Seurakuntapiiri

To 13.10. klo 10 Kiikalan seurakuntatalossa.

Varttuneen väen kerho

- Angelniemen seurojentalossa ke 21.9. ja 19.10. klo 14. Kyytitarpeet kerhoviikon maanantaihin mennessä: Tomi Pelkonen, p. 0400 225 633.
- Muurlan seurakuntakodissa ke 28.9. ja 26.10. klo 13.
- Vaskion seurakuntakodissa ma 19.9. ja 17.10. klo 13.

Ystävänkammari

Ma 5.9. ja 3.10. klo 14 Kuusjoen seurakuntatalossa. Ohjelmallinen kohtaamispaikka ikäihmisille.

Ystäväpiiri

Tiistaisin klo 11.30 Perttelin seurakuntatalon kahviossa. Kuljetuksissa yhteys p. 040 849 6720/Sari.

MUUT PIIRIT JA KOKOONTUMISET

Aamulenkit

Kävelyä jokaiselle sopivaan tahtiin. Lenkin jälkeen aamupala/-kahvi ja aamun Sana.

- Perniön seurakuntatalolta tiistaisin (parilliset viikot) klo 8.30, alkaen 6.9.
- Kitulan seurakuntakeskukselta keskiviikkoisin (parilliset viikot) klo 9, alkaen 7.9.
- Salon kirkon luota ke 14.9., 21.9., 28.9. ja 5.10. klo 10. Ikäinstituutin Vie vanhus ulos -kampanja. Tule ja ota lähimmäisesi mukaan!

Inkeriläisten ryhmä

Torstaisin (parilliset viikot) klo 11 Ollikan seurakuntakodissa.

Jumpparyhmät

- Vapaaehtoisten ohjaama jumppa ikäihmisille.
- Miesten jumppa perjantaisin klo 9 Salon työväentalolla.
  - Naisten jumppa maanantaisin klo 10 Salon työväentalolla.
  - Tuolijumppa tiistaisin klo 10 Ollikan seurakuntakodissa.

Juttukammari

Keskiviikkoisin klo 15–17 diakoniakeskuksen pienryhmätallassa, Kirkkokatu 5. Avoin keskusteluryhmä mielenterveyskuntoutujille; vertaistukea ja yhteistä ohjelmaa, kahvikupponen eurolla.

Kaiken kansan aamupala

Pe 14.10. klo 10 Kuusjoen seurakuntatalossa. Yhteinen aamupalahetki ja yhteislaulua. Ruoka-aineallergioissa yhteys p. 044 774 5331/Raisa.

Kirkkokadun opintopiiri

Keskiviikkoisin (parilliset viikot) klo 13–14.30 Salo Uskelan seurakuntatalossa, alkaen 21.9. Kahvit ja alustus aiheesta, lopuksi tilaa kysymyksille ja keskustelulle. Syksyn aiheena Maailman uskonnot.

Kontaktipiiri näkövammaisille ja heidän läheisilleen

Ke 21.9. ja 19.10. klo 13.30 Halikon seurakuntatalossa.

Naisten ilta

Ma 5.9. klo 18 Perttelin seurakuntatalossa.

Omaishoitajien vertaistukiryhmät

- Ti 6.9. ja 4.10. klo 13 Halikon seurakuntatalossa.
- Ma 19.9. klo 13 Kuusjoen seurakuntatalossa (Kuusjoen ja Perttelin alueiden omaishoitajat).
- Ma 19.9. ja 17.10. klo 16 Toijan Valopilkussa, Kuusitie 8 (Kiskon omaishoitajat). Hoidettaville omaa puuhaa.

Porinapiiri

Maanantaisin (parilliset viikot) klo 10 diakoniakeskuksen ryhmätallassa, Kirkkokatu 5, alkaen 5.9. Avoin keskusteluryhmä ajan-kohtaisista asioista kiinnostuneille.

Valopilkkuillat

Tiistaisin (parittomat viikot) klo 18 kerhotila Valopilkussa. Sanaa ja sumppia; keskustelua ajankohtaisista aiheista kirkkovuoden mukaan kahvikupponen äärellä. Lauletaan viisikielisestä ja virsikirjasta.

Äijäklubi

Ke 7.9. ja 12.10. klo 18 Perniön leirikeskus Reilassa.

KOHTAAMISPAIKKOJA

Lähetyksen kohtaamispaikka

Lauantaisin klo 11–14 Halikon kotiseutumuseon vieressä, Kirkkorinne 5. Arpoja, kahvia ja pullaa saa pientä korvausta vastaan. Hartaus kuukauden ensimmäisenä aukiolokertana klo 12. Kirpputori-myynti ja tavaroiden vastaanotto toistaiseksi tauolla!

Olohuone ja kahvila Onnela

Maanantaisin klo 12–15 Kiikalan seurakuntatalossa. Vapaaehtoisten ylläpitämä kaikille avoin kohtaamispaikka.

Lähetyskahvio Kaffemuki

Maanantaisin (alk. 19.9.) klo 13–15 Salo-Uskelan srk-talossa. Kahvittelua ja seurustelua klo 13–14, ohjelmaa klo 14–15.

UNSPLASH

RAAMATTU- JA RUKOUSPIIRIT

Raamattu- ja rukouspiiri

Torstaisin klo 18 Halikon seurakuntatalon alasalissa.

Raamattupiiri

Torstaisin (parilliset viikot) klo 13 Kiikalan seurakuntatalossa, alkaen 8.9.

Raamattupiiri

Maanantaisin klo 18.30 Muurlan seurakuntakodissa.

Raamattupiiri

Torstaisin klo 18 Salo-Uskelan seurakuntatalossa tai Teamsissa.

Naisten raamattupiiri

Maanantaisin klo 18.30 Salo-Uskelan seurakuntatalossa.

Ollikan raamattupiiri

Keskiviikkoisin (parilliset viikot) klo 13 Ollikan seurakuntakodissa, alkaen 7.9.

Toivoa naisille -piiri

- To 15.9. WhatsAppissa klo 18 (tiedustelut p. 040 847 1998).
- To 29.9. Salo-Uskelan seurakuntatalon kappelissa klo 15.

Yhteiskristillinen Ollikkala-ilta

Tiistaisin klo 18.30 Ollikan seurakuntakodissa.

UNSPLASH

Tervetuloa, hoivamuusikko!

RIITTA KOIVISTO

Terhi Lehtovaara luki tammikuussa Salon seurakunnan hoivamuusikkoilmoitusta. Paikka tuntui kovin oman näköiseltä:

– Olisin voinut vastata jokaiseen kysymykseen ”kyllä... kyllä...”.

Päätyöpaikka Turun konservatorio voisi nyt 18 vuoden jälkeen vaihtua seurakuntaan. Perheenkin puolesta muutos olisi mahdollinen.

Työkalupakissa on musiikkikasvatuksen opinnot, laulu- ja musiikkiterapiaopinnot. Työtaustassa muskaria, kuoroja, koulutusten suunnittelua kirkon työntekijöille ja kulttuurihyvinvointihankkeita, yksi esimerkiksi orkesterimuusikoiden hoivamuusikkikursseillaisten kanssa.

Seurakunta työpaikkana on satunnaisia sijaisuuksia ja esiintymisiä lukuun ottamatta uusi, mutta kirkon toiminta on tuttua jo lapsuudesta saakka.

Kaksivuotiaasta teini-ikään Terhi asui Etiopiassa. Lähetystyöntekijöiden lasten Suomi-koulussa musiikkiresurssit olivat niukat, mutta opettajat ammensivat lapsille kaikkensa ja kirjat laulettiin puhki. Musiikki loi yhteisöllisyyttä ja vahvisti suomalaista identiteettiä.

Musiikki vaikuttaa kaikkiin. Lajistaan riippumatta. Siinä on hoivamusiikin perusta. Eikä työn kohderyhmää ole rajattu vain seurakuntalaisiin tai tiettyyn ikäryhmään, ja työhön rohkaistaan mukaan harrastelijoitakin.

– Jokainen pystyy toimimaan hoivamuusikkona – tietyllä tapaa. Apuna voi

käyttää kuunneltavaa musiikkia tai voi lähteä liikkeelle vaikka hyräilystä ja hengityksestä ja silytyksestä.

Erityisesti lempimusiikki vaikuttaa ja kuntouttaa. Ajatus jonkinlaisesta omasta musiikkitestamentista tai kulttuurihoitohankkeesta kannattaa ottaa harkittavaksi sen varalta, ettei ehkä joskus pysty ilmaistamaan itseään.

– Kaikkea maailman musiikkia en pysty toteuttamaan, mutta kauhean hauskaa on, jos onnistuu jäljittämään jostakusta, joka ei kunnolla puhu, mitä kappaletta hän nyt muistelee.

– Kun se osuu kohdalleen – ne on tosi kivoja hetkiä!

Musiikki hoitaa myös hengellistä elämää. Laulut sanoittavat omia ajatuksia ja tunteita. Mutta jokaisessa kohtaamisessa täytyy edetä toista kuunnellen, Terhi painottaa.

Uuden työn alussa pitää kartoittaa työkenttää, tutustua eri yhteistyötahojen toimijoihin ja musiikin harrastajiin.

Ensimmäiselle kenttäkeikalle Terhi pakkaa luultavasti laulukirjoja, rytmisoittimia ja ehkä kitaran tai ukulelen tai – kunhan sellainen ehditään saada! – kahdestaan soitettavan yhteiskanteleen.

Omaa muusikkouttaan Terhi Lehtovaara tulee toteuttamaan mm. osallistumalla kanttoritiimin konsertteihin ja harjoittamalla Jouluoratorion kuoroa. Mutta uuden työn illat ja viikonloput ovat enimmäkseen vapaat. Niiden viettoa voi suunnitella vaikka Turun junassa musiikkia kuunnellen ja puikkoja kilitellen. Metsässä kävelyä, koiran kanssa touhuamista, kulttuuriharrastuksia...

Terhi Lehtovaara vie diakonia- ja musiikkityön yhteisenä työntekijänä musiikkia salolaisille, joita seurakunnan musiikkitalaisuudet eivät muuten tavoita.

”Kiitos intohimotyöstä!”

RIITTA KOIVISTO

Miten voi jäädä eläkkeelle, kun ura on huipussaan? Kun on kehittänyt menetelmän, josta ollaan kiinnostuneita niin kotimaassa kuin ulkomaillakin?

Tuula Valkonen aikookin jatkaa Deep Talk -menetelmän kanssa työskentelyä myös eläkkeellä.

Kansanomainen nimi Deep Talkille on ”hyvyyden kielen oppimisen menetelmä”. Ja jos haluatte pikaisesti vilkaista tietoa tästä Tuulan kehittämästä työkalusta, hakkaa kirjastosta kirja ”Deep Talk – tunnista yhteisön voima”, googlatkaa tieteellisiä artikkeleita ja tutustukaa vaikka Turun yliopiston tutkimuksiin. Eikä haittaa, jos teillä on tuntumaa Montessori-pedagogiikkaan, kielikylpymenetelmään, työnohjauksen haasteisiin ja Godly Playhin, joka Tuulan ansiosta tunnetaan jokaisessa päiväkodissa Salossa. Godly Play on tarinallinen menetelmä, jossa lapsille opetetaan Raamatun kertomuksia. Ja lopuksi virkistääkää muistianne myös Arkkiihippakunnan vuonna 2015 lastenohjaaja Tuula Valkoselle myöntämästä Arkkipooki-palkinnosta.

Tai sitten voitte tehdä kuin minä. Istua Tuulaa vastapäätä, katsoa kuinka hän le-

Pöydällä on Tuula Valkosen kehittämä Deep Talk -työkalu. Se kehittyi keskellä monia ammatillisia haasteita ja kaipuuta hyvään elämään. – Hiekalla on Tuulan ja haastattelijan elämän tärkeitä asioita eräänä elokuun päivänä.

vittää auki suuren säkin, jossa on kaunistahiekkaa, kuunnella hiekan suhinaa ja rauhallista kertomusta, joka alkaa:

– On olemassa avoin paikka. Paikka, missä ihmiselle on tapahtunut niin paljon. Siellä oli myös tämä autioma, jossa yleensä ei ollut mitään...

Samalla tavalla Tuula aloittaa Deep Talkin esittelyluennon jossain ulkomaisessa yliopistossa: hiekkasäkin avaamisella ja jollain kertomuksella, joita on valikoimassa paljon, eri puolilta maailmaa ja vanhimmat jo 5000 vuotta vanhoja.

– Me otetaan iankaikkisten kertomus-

ten lahjat käyttöön tähän päivään. Sitähän teologiakin on.

Pöydällä olevassa Autiomaassa on pian myös kaksi kulkijaa ja arvokas kivi. Kohdasta meidän on aika miettiä, mitä arvokasta elämässämme tällä hetkellä on. Asiat piirtyvät hiekkaan. Ja siellä on myös se, mitä ei sanottu ääneen.

Tuulan listassa on paljon kiitollisuutta työstä, jota hän kutsuu intohimotyöksi. Työnantaja on ollut arvostava ja antanut kehittää uutta.

– Pistän arvokkaihin asioihin koko työuran käänteineen.

– Olen saanut kulkea monien varhaiskasvatuksen ihmisten kanssa vuodesta 2002.

– Olen kohdannut monia salolaisia työnohjauksen ja ratkaisukeskeisen lyhytterapian merkeissä – ilmaiseksi, kiitos Salon seurakunnan maksamien koulutusten. Se on tuottanut paljon iloa ja tyydytystä.

– Voin laittaa tähän vielä sellaisen suuren asian kuin rakkaus. Että kykenisi rakastavalla katseella katsomaan kaikkia ihmisiä ja myöskin itseä.

– On sellainen olo, että olen ihan oikeassa paikassa taas tänään, Tuula huomaa.

Seuraava etappi palvelutyössä on Deep Talk -retriitti Itä-Suomessa.

FITNESS-ALFA ALKAA SYYSKUUSSA

Fitness-alfakurssissa yhdistyvät liikunnan riemu, yhteisöllisyys ja ravinto hengelle ja ruumiille. Kurssin toteuttavat yhteistyössä Hanhivaaran ryhmäliikuntaohjaajat ja personal trainer, Step-opintokeskus, Salon seurakunnan pastorit Mari Vihinen ja Erkki Kiiski sekä ryhmänohjaajat. Mukaan ovat tervetulleita vähintään 16-vuotiaat salonseutulaiset, jotka eivät ole aiemmin osallistuneet Alfa-kurssille.

Illat alkavat 45 minuutin ryhmäliikunnalla (kahvakuula, kurvit kuntoon, zumba, spinning, BodyPump jne). Saunan ja suihkun jälkeen on päivällinen ja alustus jostain kristillisestä perusaiheesta ymmärrettävällä arkikielellä. Lopuksi keskustellaan ryhmissä.

Kurssi pidetään kymmenen kertaa 29.9.–8.12. torstaisin klo 17.30–20.15 Hanhivaaran liikuntakeskuksessa, Salorankatu 5–7. Syyslomaviikolla ei ole tapaamista. Kurssiin kuuluu myös Alfa-viikonloppu 19.–20.11. Kesä-Angelan leirikeskuksessa.

Kurssin hinta 100 € sisältää ryhmäliikunnan, päivällisen, kurssin työkirjan ja tilojen käytön. Kurssi maksetaan ensimmäisellä kokoontumiskerralla Hanhivaaran infoon.

Sitova ilmoittautuminen osoitteessa: www.hanhivaara.fi. Kurssille mahtuu mukaan 16, minimimäärä 10 kurssilaista. Lisätietoja antavat ryhmäliikuntavastava laura.saarinen@hanhivaara.fi ja pastori erkki.kiiski@evl.fi.

UNSPASH

VASTAUKSIA RAAMATUN VAIKEISIIN KOHTIIN

Pastorit Mari Vihinen ja Erkki Kiiski pohtivat vastauksia vaikeisiin Raamatun kohtiin to 22.9. klo 18 Halikon seurakuntatalossa, Vaskiontie 31.

KOTISEURAT

Su 4.9. klo 13 Ramstedtilla, Vähä-Hirveläntie 151. Sanaa ja laulua, mukana Elina Joutsiniemi ja Maria Sirén.

Ilkka Puhakka.

Pekka Simojoki ja Sami Asp.

Valtakunnallinen mediamissio

Se löytyi -mediamissiossa evankeliumi on esillä eri medioissa 19.9.–16.10. Salon seurakunta on mukana missiossa. Lue lisää: www.missio2022.fi.

PÄÄTILAISUUS USKELAN KIRKOSSA

Su 25.9. klo 15 Uskelan kirkossa, Sairaalantie 5. Tapahtumassa on puhujana Ilkka Puhakka, ja musiikissa Pekka Simojoki sekä Sami Asp. Juonto: Esa Asikainen. Todistuspuheenvuorot Emmi ja Robert Becker. Mukana on seurakuntien edustajia. Tarjolla kirkkokahvit ja esittelypöytiä.

Simojoen ja Aspin hienot laulut yhdistettynä Puhakan tarinoiniin muodostavat vahvan kokonaisuuden, josta jokainen kuulija löytää omaan arkeensa rohkaisua, iloa, lohtua ja ennen kaikkea toivoa.

Gospelmuusikko Pekka Simojoki tunnetaan monista tutuista yhteislauluista, rirariveisuista, virsistä sekä joululauluista. Simojoki keikkailee usein trubaduurina

kitara kainalossaan ja välillä hän esiintyy Exit-bändin, EtCetera-kuoron tai Sami Aspin kanssa.

Sami Asp on kitaristi ja laulaja. Hänet tunnettiin aikanaan muun muassa Wingdomin ja Hausmyllyn solistina. Silloin kun Asp ei ole keikalla, hän työskentelee studiossaan, soittaa, sovittaa, äänittää ja tuottaa musiikkia.

Ilkka Puhakka on tällä hetkellä yksi maamme tunnetuimpia evankelijoita. Hänet tunnetaan innostavasta ja mukaansatempaavasta tyylistään ja koskettavista tarinoistaan, joita on kertynyt monilta vierailuilta Venäjän pahimmissa vankiloissa.

YHTEISKRISTILLINEN NUORTENILTA

Pe 23.9. klo 18–22 Salon VPK-talolla, Asemakatu 3. Tervetuloa viettämään mega-isoa nuorteniltaa! Tarjolla ilmaista ruokaa, musiikkia, yhdessäoloa, pelejä, ohjelmaa, puheenvuoroja. Nuortenillan järjestävät Salon eri kristillisten seurakuntien nuoret yhdessä.

MISSIOKAHVILA

Seurakuntien yhteinen matalan kynnyksen kohtaamispaikka kampanjan ajan (ei lauantaisin) klo 15–19 os. Helsingintie 14.

KESKUSTELUPIIRI MISSIOKIRJAN POHJALTA

17.10.–21.11. kuutena maanantaina klo 19 Halikon seurakuntatalossa, Vaskiontie 31. Piirissä käydään läpi talouksiin jaettava missiokirjaa. Keskustelua ohjaavat Osmo Vapalahti ja Virpi Lasorla. Ota oma kirjasi mukaan.

KRITO-RYHMÄ

Kristillinen toipumisryhmä 12 kertaa 4.10.–20.12. tiistaisin klo 17.30–19 seurakuntatoimiston ryhmätilassa, Torikatu 6. Ryhmä on luottamuksellinen itseapuryhmä, jossa kuunnellaan toisten kertomuksia ja kokemuksia intensiivisesti ja puhutaan mm. omista tunteista. Ryhmää vetää Sirkka Lehtinen. Ryhmään pyrkivät haastatellaan. Haastattelijana diakoni Anne Kössi, p. 044 7745 386. anne.kossi@evl.fi

ROOSA KESKI-VÄHÄLÄ

Herätysten historiaa

Filosofian maisteri Ossi Tammisto vieraillee ma 3.10. lähetyskahvio Kaffemukissa Salo-Uskelan seurakuntatalossa, Torikatu 6. Hänen aiheenaan on Herätysten historia Salon seudulla. Luento alkaa klo 14, kahville voi tulla klo 13 alkaen. Ihmisten ha-

vahtuminen omakohtaiseen uskoon on muovannut kirkollista elämää ja näky tänäkin päivänä muun muassa lähetysaktiivisuutena ja herätysliikkeiden toimintana Salon seurakunnassa. Sauvossa asuva Ossi Tammisto työskenteli pari vuotta

sitten Salon seurakunnassa kirkonkirjojen digitoinnin tarkastajana. Hän on kirkkohistoriaan erikoistunut kulttuurihistorian tutkija. Tammisto ylläpitää suosittua "Kirkkohistorian kahinaa" -blogisivustoa muun muassa Facebookissa.

YHTEISESSÄ PÖYDÄSSÄ

Diakonian avoimet ja maksuttomat ruokailut.

- To 22.9. ja 6.10. klo 12 Kitulan seurakuntakeskuksessa, Kitulantie 7.
- To 22.9. ja 20.10. klo 12 Mahlakankareen seurakuntakodissa, Koivulankuja 2. Vapaaehtoinen maksu yhteisvastuukeräykselle.
- To 6.10. Perniön seurakuntatalossa, Lupajantie 9. Vapaaehtoinen maksu. Lounasvieraina Erkki Kiiski.
- Pe 30.9. ja 21.10. klo 12 Perttelin seurakuntatalossa, Mikolantie 5. Vapaaehtoinen maksu yhteisvastuukeräykselle. Erityisruokavaliot ja kyselyt p. 040 849 6720/Sari.

UNSPASH

SEURAKUNTA MUKANA SYYSMARKKINOILLA

Salon syysmarkkinoilla 29.9.–1.10. on seurakunnan soppateltoa torilla Tykkipuiston puoleisella laidalla. Hernekeittoa voi syödä myös seurakuntatalossa (Kirkkokatu 6, sisäänkäynti Torikatu 6), josta sitä myydään kotiinkin vietäväksi. Lisäksi voi herkutella omenapiirakalla. Markkinatuotto menee lähetystyölle. Ruokailun lisäksi myytävänä on käsitöitä, Lähetysseuran adventtikalentereita ja joulukortteja, myös kirjakirppis.

* Nuoret paistavat lettuja la 1.10. klo 10–13 toriteltassa. Tuotto menee nimikkolähetti Marika Lähteenmäen työn hyväksi.

Talkoolaisia tarvitaan!

Tehtäviä on sekä torilla että seurakuntatalossa ja tavarankuljettamisessa käsikärjillä niiden välillä. Palkaksi saa

soppaa ja kahvit. Yhteen tai useampaan parin tunnin vuoroon voi ilmoittautua lähetys sihteeri Henna Seppälälle puh. 044 774 5214 tai sähköpostiin henna.seppala@evl.fi. Hänelle voi myös ilmoittaa, jos voi lahjoittaa omenoita piirakkaa varten. Talkoolaiset ja tavarankuljettajat kutsutaan kiitosaterialle myöhemmin syksyllä.

SEURAKUNTAILLAT VASKIOLLA

Vaskion seurakuntakodissa, Puutaivaantie 23.

- To 22.9. klo 18. Mukana Martinkosken kirkkoherra Tapio Hietalahti. Arpajaiset ja kolehti lähetystyölle.
- To 13.10. klo 18. Millä tavalla rippi voi auttaa nykyaikana ihmistä, joka havahtuu elämänsä kipupisteisiin ja on ehkä joutunut kadottanut ilon elämästään? Ripistä - ja ehkä jotain muustakin - kertoo ja virittelee keskustelua Perniön aluekappalainen, TT Johannes Alaranta. Kolehti- ja arpajaiset Hosainan teologisen seminaarin toiminnan tukemiseen Etiopiassa Suomen Lähetysseuran kautta.

PYHÄ PERTTELISSÄ

Yhteistä pyhäpäivää vietetään lounaan ja ohjelman parissa su 16.10. Perttelin seurakuntatalossa, Mikolantie 5. Lounasta tarjoillaan klo 11 alkaen (huom. aika!) ja sen jälkeen kuullaan päivän vierasta. Jotta ruokaa osataan varata riittävästi, ilmoittautumiset ja erikoisruokavaliot ma 10.10. mennessä tekstiviestillä p. 044 774 5331.

UNSPASH

YHTEISSYNTYMÄPÄIVÄJUHLIA

Juhlakutsu on kahdelle. Muista tulevista juhlista ilmoitetaan viikkoilmoituksissa ja netissä (mm. Salo-Uskelan juhla 85-vuotiaille ja Särkisalon juhla).

- Kiikala ja Suomusjärvi: 70-, 75-, 80-, 85- ja 90-vuotiaille su 11.9. Messu Kiikalan kirkossa klo 10, juhla seurakuntatalossa. Ilmoittautumiset viim. 5.9. verkkolomakkeella www.salonseurakunta.fi tai seurakuntatoimistoon p. 02 774 5206.
- Kisko: 70-, 75-, 80-, 85 ja 90-vuotiaille su 2.10. Messu Kiskon kirkossa klo 10. Juhla seurakuntatalossa. Ilmoittautuminen ja erityisruokavaliot viim. 26.9. soittamalla tai tekstiviestillä 050 590 9521/Marika tai sähköpostilla marika.huhtasalo@evl.fi.

- Kuusjoki: 70, 75, 80, 85, 90 vuotta täyttävälle tai sitä vanhemmille su 9.10. Messu Kuusjoen kirkossa klo 10. Juhla seurakuntatalossa. Ilmoittautumiset ja erityisruokavaliot viim. 3.10. tekstiviestillä p. 044 774 5331/Raisa.
- Pertteli: 70-vuotiaille su 18.9. Messu Perttelin kirkossa klo 10. Juhla Juvankosken kesäkodilla. Ilmoittautumiset ja erityisruokavaliot viim. 12.9. tekstiviestillä p. 044 774 5331/Raisa.

KOTITALOUSKERHO MIESOMAISHOITAJILLE

Vaimoiaan hoitaville miesomaishoitajille tarkoitettu kotitalouskerho kokoontuu ke 14.9. ja ke 12.10. klo 17 Paunalan seurakuntakodissa, Sillanpäänkatu 5. Hoidettaville on järjestetty kerhon ajaksi puuhaa salin puolelle. Ilmoita tulostasi viimeistään edellisenä maanantaina ryhmänohjaaja Taina Koskelle p. 044 774 5263. Kerhon järjestävät yhteistyössä Salon seurakunta ja Salon omaishoitajat ry.

SAUNOMAAN SYYSKUUSSA

- Halikon Kesä-Angelassa (Angelantie 77) syyskuun loppuun saakka keskiviikkoisin klo 17.30–20. Grilli käytettävissä, omat grillattavat. Päätteeksi iltahartaus.
- Perttelin Juvankoskella (Juvankoskentie 77) pe 9.9. ja 16.9. klo 17–20. Kahvitarjoilusta menee kahviraha Kirkon Ulkomaanavun Naisten Pankille.
- Perniön leirikeskus Reilassa (Kuivaston tie 351) naisten saunailta to 8.9., 22.9. ja 6.10. klo 17. Kimpakyyti klo 16.30 Perniön seurakuntatalolta tai tulo omin kyydein. Tiedustelut Pirkko Koivuselta p. 044 735 8622.

LATTAREITA GOSPELMUSIIKIN TAHTIIN

Gospel-lattarit™ on matalan kynnyksen tanssitreeni, joka sopii kaikille naisille. Se on kristillinen treenimuoto, jossa tanssitreeniin yhdistetään alkua- ja loppurukous sekä kristillinen latinalaismusiikki. Lattareihin voi osallistua tiistaisin klo 18–19 Mahlakankareen seurakuntakodissa, Koivulankuja 2. Tunnin hinta 5 €/kerta, 3 €/kerta opiskelijat, eläkeläiset, työttömät. Tuotto menee Yhteisvastuukeräyksen hyväksi. Mukaan vesipullo, tanssiliikuntaan sopivat vaatteet ja jumppa-alusta/jumppamatto. Lisätietoja antavat ohjaajat Niina Jyllilä p. 041 442 4747 ja Taina Lindholm p. 044 774 5385.

HYVINVOINTIPÄIVÄ IKÄIHMISSILLLE

Ke 12.10. klo 10–14 Mahlakankareen seurakuntakodissa, Palomäenkatu 2.

Päivän teema: Musiikin merkitys arjen hyvinvoinnissa, mukana hoivamusikko Terhi Lehtovaara. Päivän aikana tarjotaan lounas klo 11 sekä kahvit päivän päätteeksi. Yhteiskuljetus (5 €/hlö) keskustan ja Halikon alueilta. Ilmoittautuminen 3.10. mennessä ma-to klo 10–12 p. 044 774 5216 tai sähköpostilla diakoniatoimisto.salo@evl.fi.

SENIORIPYSÄKKI-RYHMÄ YLI 60-VUOTIAILLE

Ikääntyminen tuo usein elämään suuria muutoksia liittyen eläkkeelle jäämiseen, puolison kuolemaan, yksinäisyyteen, omaan tai läheisen sairastumiseen, ihmissuhteisiin tai yllättävään kriisitilanteeseen. Senioripysäkki-ryhmä on HelsinkiMission kehittämä, yli 60-vuotiaille tarkoitettu ammattilaisen ohjaama maksuton terapeuttilinen keskusteluryhmä. Ryhmässä voi jakaa omia ajatuksia ja tunteita sekä löytää niille uusia merkityksiä ja näkökulmia. Salossa alkaa 29.9. ryhmä, joka kokoontuu keran viikossa 15 viikon ajan torstaisin klo 13–14.30 diakoniatalossa, Kirkkokatu 5. Ryhmään ilmoittautuneet haastatellaan ennen aloitusta. Tiedustelut ja haastatteluaikojen varaukset 12.9. mennessä diakoniatyöntekijä Sari Rämölle p.040 849 6720 tai sari.ramo@evl.fi.

HYVÄN MIELEN KOULU

Pienryhmässä opiskellaan työkirjan tehtävien avulla masennuksen itsehoitoa, ohessa käytetään hyödyksi myös logoterapeutisia menetelmiä. Opiskellaan taitoja, jotka tukevat ja antavat voimavaroja arkipäivässä ja tulevaisuudessa selviytymiseen. Ryhmä kokoontuu 10 kertaa tiistaisin 27.9.–29.11. klo 17–19 diakoniatalossa, Kirkkokatu 5. Ohjaajina Maija-Liisa Ristola-Niskala (diakonissa, psyk.sh, depressio-ohjaaja) ja Pirjo Hovi (SHO, logoterapeutti LTI). Ryhmä on maksuton, työkirja maksaa noin 12 €. Ilmoittautumiset viim. 12.9. www.salonseurakunta.fi/tapautumat.

PASTANTTIPUURUA TARJOLLA

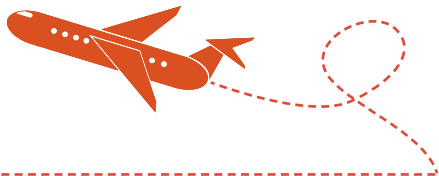
Pastanttipuuro on perunoista ja ruisjauhoista keitetty voisilmällä höystetty salonseutulainen perinneherkku.

- Pastanttipuurotapahtuma la 15.10. klo 11–13 Suomusjärvellä Kitulan seurakuntakeskuksessa, Kitulantie 7. Puuroa myydään myös mukaan. Lisäksi myytävänä makeaa kahvin kera sekä käsityöpiirin ja puupäiden tuotteita. Onnenpyöräarpajaiset. Tapahtuman tuotto lähetystyölle.
- Puuroa voi tilata myös ennakkoon, tilattujen puurojen nouto to 3.11. klo 11–13 Salo-Uskelan seurakuntatalosta, Torikatu 6. Tilaukset Henna Seppälälle viimeistään 27.10. p. 044 774 5214, henna.seppala@evl.fi. Ruokailla voi myös paikan päällä.
- Molemmista tarjolla myös gluteeniton vaihtoehto, jauhona tattari. Puuroateria 6 €.

Perunankuorimistalkoot

Pastanttipuuroa varten ke 2.11. klo 9 alkaen Naarilan leirikeskuksessa. Lähtö kimpakyydein Kirkkokadun seurakuntatalolta. Ilmoittaudu viim. to 27.10. Hennalle p. 044 774 5214, henna.seppala@evl.fi.

Lasten elämän tuki ja tulevaisuuden unelmat

Kirsi Salmela, nuorisotyön ja diakonian asiantuntija, Suomen Lähetysseura

Eräänä päivänä pastori Sim näki keskellä päivää kouluikäisen pojan kadulla ja alkoi jutella hänen kanssaan. Mikä sinun nimesi on? Missä asut? Miksi et ole koulussa kuten muut ikäisesi?

Pastori Sim, eli **Jongkolnee Sampachanyanon**, on toinen Thaimaan evankelisluterilaisen kirkon naispastoreista. Thaimaan luterilainen kirkko avasi pappisviran myös naisille vuonna 2018. Hän työskentelee Mukdahanin kaupungissa, Koillis-Thaimaassa, seurakuntansa ainoana pastorina. Ennen pappisvihkimystään hän ehti toimia seurakunnan evankelistana yli 20 vuotta.

Simin keskustellessa pojan kanssa hänelle selvisi, että poika koki itsensä tyhmäksi eikä pärjännyt koulussa, koska kukaan kotona ei ehtinyt auttaa häntä läksyjen teossa. Kun läksyt olivat tekemättä, ei poika uskaltanut tai halunnut mennä kouluun, koska tiesi saavansa opettajalta nuhteita ja tulevaisuutta nöyryytetyksi kaverien nähden.

Tavallisilla asioilla iso muutos

Sim lähti pojan kanssa juttelemaan tämän huoltajan luo. Yhdessä he sopivat, että poika voisi tulla aina koulun jälkeen kirkolle ja Sim auttaisi häntä läksyjen teossa. Jonkin ajan kuluttua pojan seuraan liittyi toinen lapsi, jolla oli samanlaisia ongelmia ja sitten seuraava jne. Eikä aikaakaan, kun koossa oli yli kymmenen lapsen joukko haastavista perhetilanteista tulevia lapsia, joita Sim auttoi kirkolla koulun jälkeen.

Lasten hygieniataso oli heikko. Ostettiin täikampa ja -shampoota ja pidettiin hius- pesu- ja kampauspäiviä sekä opeteltiin hampaiden harjausta, naaman ja käsien pesua ja muuta hygieniaa. Käyttäytymiseen puututtiin ja opeteltiin parempia tapoja. Koulussa oli ongelmia ja pastori Sim oli sinne yhteyksissä. Thai-kielen kirjoittamisessa, matematiikassa ja englannin kielessä oli haasteita ja siksi tehtiin lisäharjoituksia. Lapsilla oli nälkä ja niin alettiin

Pastori Simin paras tukija on hänen aviomiehensä Weerapong.

tarjoilla ruokaa joka päivä. Avukseen Sim sai seurakuntansa aktiiveja ja oman perheensä jäseniä.

Tukea työn kehittämiseen Lähetysseuralta

Vuonna 2016 Suomen Lähetysseuran työntekijä tuli vierailulle Mukdahanin seurakuntaan ja näki millaista työtä pastori Sim siellä joukkonsa kanssa teki. Hän kehotti heitä kirjoittamaan suunnitelman ja anomaan tukea työlle. Näin tehtiin ja tuki saatiin. Projektille palkattiin yksi työntekijä ja niin voitiin auttaa useampia lapsia.

Nyt tuen piirissä on viikoittain yli 50 lasta. He tulevat perheistä, joissa toinen

tai molemmat vanhemmat ovat vankilassa. Perheissä on fyysistä ja seksuaalista väkivaltaa, mielenterveys- ja päihde-ongelmia. Lähtötilanteessa lapset olivat lähiyhteisön hyljeksimiä ja syrjäytettyjä, todennäköisiä tulevia huumeiden ja muiden päihteiden käyttäjiä.

Projektin tuloksena suhtautuminen näihin lapsiin on muuttunut. Samat ihmiset, jotka aiemmin hyljeksimät heitä, ovat tulleet juttelemaan Simin kanssa ja kysymään, saisiko heidänkin lapsensa tulla mukaan kirkon iltapäivä- ja viikonlopputoimintaan. Siellä käyvät lapset osaavat käyttäytyä, auttavat toisia, pärjäävät koulussa entistä paremmin jne. Nämä lapset myös toimivat riitojen selvittelijöinä ei-

vätäkä tahdo lyödä ketään (Thaimaassa itseään pienempien fyysinen kurittaminen on edelleen normaalia). Työn piirissä olevista lapsista kukaan ei tiettävästi ole alkanut käyttää huumeita.

Lisäksi projekti tekee yhteistyötä kuukausittain erityislasten koulun kanssa, jonka 200 lasta ja opettajat hyötyvät myös työstä ja sen tuesta.

Kirsin terveiset

Minä olen saanut vierailulla Mukdahanissa säännöllisesti vuodesta 2016 lähtien pari kertaa vuodessa ja nähnyt tapahtuneet muutokset. Alkutilanteen apaattisista lapsista, jotka eivät luottaneet kehenkään, on tullut iloisempia ja tulevaisuudesta unel-

**SALON⁺
SEURAKUNTA**

Torikatu 6, 24100 Salo
salonseurakunta@evl.fi
www.salonseurakunta.fi
Kirkkoherra Timo Hukka
0400 784 322
timo.hukka@evl.fi

SEURAKUNTATOIMISTO

Torikatu 6, puh. 02 774 5206
avoinna ma-to klo 9-13, pe suljettu
salonseurakunta@evl.fi
Kirkollisten toimitusten (kaste, vihkiminen, hautaus) ja tilojen varaaminen.

VIRKATODISTUKSET JA SUKUSELVITYKSET

Porin aluekeskusrekisteri
arkisin klo 9-15
puh. 044 730 9605
porinaluekeskusrekisteri@evl.fi

Salon toimipiste:
Vaskiontie 31, Halikko

Todistus sukututkimusta varten
sähköpostilla: salonseurakunta@evl.fi

TALOUSTOIMISTO

Torikatu 6, toinen kerros
ma-to klo 9-13, pe suljettu
puh. 02 774 5200
hauta-asiat 02 774 5209
(hautapaikat, hautojen hoito)
taloustoimisto.salo@evl.fi

Toimistopäällikkö
Leena-Maija Rantala
044 774 5301
leena-maija.k.rantala@evl.fi

Kiinteistöpäällikkö
Kai Fagerström
044 774 5333
kai.fagerstrom@evl.fi

Seurakuntapuutarhuri

Markku Johansson
044 774 5285
markku.johansson@evl.fi

DIAKONIA

Yhteydenotot diakoniatyöhön:
ma-to klo 10-12
puh. 044 774 5216
diakoniatoimisto.salo@evl.fi
Yhteydenotto pyynnön voi jättää myös tekstiviestillä, vastaajaan tai sähköpostiin.

Kirsi ja Mukdahanin lasten välillä on lämmin suhde.

Kirkko on lapsille turvallinen paikka.

moivia lapsia ja nuoria, joilla on edellytyksiä vaikka mihin. Minun roolini työssä on ollut auttaa työntekijöitä huomaamaan tapahtuneet muutokset ja auttaa heitä hallinnollisissa asioissa. Yhdessä olemme miettineet toimintatapoja eteen tulleisiin tilanteisiin. Lisäksi minä saan kysyä hyviä ja huonoja

kysymyksiä sekä tukea työntekijöitä heidän omassa jaksamisessaan.

Minulla alkaa uusi kahden vuoden työkausi Thaimaassa syyskuun alussa 2022. Tällä kaudella tavoitteena olisi parantaa perheturvallisuutta kaikkien Thaimaan luterilaisen kirkon seurakuntien toiminnan kautta.

KIRSI SALMELAN TYÖTÄ VOI TUKEA:

Suomen Lähetysseura: FI 38 8000 1400 1611 30,
viite: 4074375002561563

Mobile Pay: 43051

Keräyslupa: RA/2020/1538

Selittämättömiä ilmiöitä

”Nousemme kuulemaan...”

TIMO VIITANEN

Nimimerkki Epätietoinen kyselee, että miksi kirkossa aina välillä nousemme seisomaan ja sitten taas istutaan ja taas nousemme ja taas istutaan? Eikö vähempikin riittäisi?

Kirkkoon tuleva kristitty ei ole henkilö. Hän on fyysinen ruumis, mitä tahansa muuta hän sitten (myös) onkin. Niinpä jumalanpalvelukseenkin osallistutaan ruumiillisesti. Meidän perinteessämme seisomaan nouseminen on kunnioituksen osoitus: niinhän on vanhastaan tehty, kun arvokkaampana pidetty henkilö saapuu huoneeseen. Miksi ei siis silloin, kun Jumala on läsnä?

Seisomaan nouseminen jumalanpalveluksen aikana liittyykin aina kunnioitukseen. Kolminaisuusvirsi ja ”Kunnia”-hymni ylistävät Jumalaa, siksi niiden aikana seistään. Evankeliumissa on Kristus itse läsnä, siksi sen lukemisen aikana seistään. Uskontunnustus julistaa luottamusta kolmiyhdyttävään Jumalaan ja turvautumista Häneen ja vain Häneen, siksi se lausutaan seisten. Ehtoollisrukouk-

seen liittyvät ”Pyhä”- ja ”Jumalan Karitsa” -hymnit puolestaan julistavat Kristuksen pelastavaa ja pyhittävää läsnäoloa sakramentissa, siksi nekin lauletaan seisten. Joissain kirkkokunnissa kaikki rukous, kaikki Jumalalle osoitetut sanat, koetaan Jumalan ylistämiseksi. Missä näin on, voidaan aina rukoilla seisten.

Suomalainen kirkossakävijä paitsi istuu ja seisoo, myös polvistuu – ainakin ehtoolliselle. Polvistuminen on sekin nöyrän kunnioituksen ele, ja sellaisena se sopii hetkeen, jossa kirkossakävijä saapuu konkreettisesti kohtaamaan Kristusta ehtoollispöytään. Länsirannikon rukoilevaisten perinteessä on jokseenkin kaikkea polvistumatta rukoilemista pidetty sopimattomana tuttavallisuutena Luojaa ja Lunastajaa kohtaan. Monissa kirkoissa maailmalla on kirkonpenkkeihin rakennettu polvistumismahdollisuus. Milloin meillä?

Niin, ja on minulla vielä toinenkin toive. Milloinkahan luterilaiset mahtavat oppia laulamaan seisaaltaan? Jokainen yhtään laulua harrastanut tietää, miten paljon helpompaa se on – ja miellyttävämpää. Ehkä vielä joskus?

UNSPLASH

PERHEIASIAIN NEUVOTTELUKESKUS

Kauppakeskus Plaza,
Vilhonkatu 8, kolmas kerros
ajanvaraus ti ja to klo 12–13
puh. 044 774 5217
perheneuvonta.salo@evl.fi

VAPAAEHTOISTYÖ

Koordinaattorina
diakoni Sanna Saramo
puh. 044 774 5296
Tehtäviä tarjolla verkkosivustolla
vapaaehtoistyö.fi/salo.

SEURAKUNTA SOMESSA

4/2022

Julkaisija

Salon seurakunta
Torikatu 6, 24100 Salo
www.salonseurakunta.fi

Toimitus

Päätoimittaja Timo Hukka
p. 0400 784 322
timo.hukka@evl.fi

Toimitussihteeri

Marja Roiko
p. 044 774 5305
marja.roiko@evl.fi

SANOMAT
Seurakunta

Sivunvalmistus

Salon Seudun Sanomat Oy
Ari Hakulinen

Jakelu Varsinais-Suomen
Tietojakelu Oy ja Posti Oyj

Paino

Salon Lehtitehdas,
Salo 2022

Painos 26 552 kpl

Retriitti oli luksusta

RIITTA KOIVISTO

Teija Haltia oli keväällä elämänsä ensimmäisessä retriitissä Naarilassa. Seuraava on vuorossa heti syyskuussa, sillä retriitit ovat saaneet Teijasta heti aikamoisen fanin.

Vakava onnettomuus alkuvuodesta 2020 on vaikuttanut kaikkeen. Ennen sitä oli "entinen elämä", joka täyttyi kuin itsestään työpäivistä ja vapaapäivistä ja niille järjestetystä ohjelmasta – sen kummemmin miettimättä.

Heti onnettomuuden jälkeen ei retriittiä myöskään olisi voinut ajatella.

– Olen ollut paljon, paljon kipeämpi ja huonompikuntoisempi. Sitten vielä nukut jossain vieraassa paikassa... se ei olisi ollut mun juttu. Nyt pystyn olemaan ja kulkemaan, se on ihan eri tilanne.

– Kävelen, ajan autoa ja olen ulkoisesti terve, mutta on kovat kivut niskassa ja käsissä.

Se retriitin omituisin asia?

Viime kevään retriitti taisi löytyä ihan seurakunnan tavallisista ilmoituksista.

Yhdestä asiasta piti kuitenkin soittaa vetäjälle etukäteen:

– Ollaanko siellä ihan oikeasti vain hiljaa? Eihän sitä osaa ihminen syödäkään... että ruokapöydässä ihminen keskustele! Mutta se meni ihan hyvin.

– Alkuun ajattelin, että ei ole totta, haarukat vain helisee ja muuten on hiljaista... joku ryyssä maitoa ja kaikki äänet kuuluu helposti, mutta ei se ollut yhtään häiritsevää. Jokainen kulki rauhallisesti, otti hiljaksiin ruuan ja meni yksinänsä syömään johonkin ja toinen meni parin tuolin päähän ja... se oli ihan luksusta.

– Ei moikattu, kun nähtiin käytävällä, ei edes oikeastaan katsottu päin.

– Saunassa meinasin jotain sanoa, Teija muistaa, mutta kyllä kaikki osasivat ottaa

Teija Haltia viihtyi kevään Hiljaisuuden retriitillä erinomaisesti ja aikoo pian osallistua Ruskaretriittiin, joka toteuttaa myös hiljaisuuden retriittien ohjelmaa.

sen niin että oltiin hiljaa. Sai olla ihan keskittynyt omaan itseensä.

Kiinnostusta saa toteuttaa itselle sopivaan tapaan ja tahtiin

Teija Haltia ei koe varsinaisesti etsivänsä

seurakuntaa saati että haluaisi "himouskouvaiseksi" mutta:

– Haen jotain – en tiedä edes, mitä – yhteyttä tai turvaa – tai että voisin olla kiitollinen. Olen kiitollinen, että olen hengissä ja kävelen, mutta toivon jotain hen-

kistä hyvinvointia ja hyvää oloa.

– Kun aivan terve ihminen on sekunnissa vammautunut, niin se on niin kova kriisi ja tragedia. Se on rankkaa myös henkisesti.

– Armollisuus itseään kohtaan, sitä mä etsin.

Retriitillä oli hyvä olla hiljaa omien ajatusten kanssa ja kuitenkin ihmisten joukossa. Siellä on turvassa ja siellä on kuitenkin hengellisyyttä.

– Sitäkään ei ole onneksi yhtään liikaa. Sitä ei tyrkytetä millään tavalla. Se on just sellaista ihanaa.

– Tarvitsen elämään rauhaa, ja mikäs sen parempi kuin retriitti.

– En ole ainakaan katunut, että menin sinne. Enhän lähtisi uudestaan, jos siellä olisi ollut jotenkin epämiellyttävää.

Rauhaa rakastavan paikka

Aamulla osallistujat herätettiin ihanalalla äänimaljalla. Ääni oli kumiseva ja siinä oli pieni rytmi. Aamiaiselle sai mennä ihan rauhassa. Oli aamuhartaus ja pari muutaakin päivän mittaan, ja sunnuntaiaamuna messu, jossa saatiin ehtoollinen.

– Laulettiin vähän jotain virttä. Silloin sai vähän kurkkua selvitellä.

Paitsi että retriitin ohjaajien kanssa oli mahdollista sopia keskusteluja. Väliajoilla saattoi käydä vaikka kävelyllä ja täyttää ristikoita. Tai nukkua.

Kun sunnuntaina kampeet oli pakattu ja menttiin päättölounaalle, voitiin jo jutella.

Jos jotain seuraavalla retriitillä voi parantaa, niin Teija on päättänyt, että kännykkä jää autoon. Vaikkei siitä tullutkaan kuin vähän säätiedotusta ja Facebookia vilkaistua.

– Ajattelen, että pitäisi olla mahdollisuus kaikille kiireisille, hektistä elämää eläville perheenäideille mennä tällaiseen, viikonlopuksi hiljaisuuteen.

– Varmaan tekisi kuule hyvää kaikille, Teija Haltia päättää.

Äijäretriitti Paimiossa

Tuntuuko siltä, että on tullut taas hiukan tehtyä töitä? Paluu koronasta normaaliin kummeksuttaa? Tai että muuten vaan olisi tauon paikka? Että olisi syytä uudestaan opetella hengittämään kaikessa rauhassa sisään ja ulos?

Paimion ja Salon seurakunnat järjestävät yhteistuumin ja vakain aikein retriitin miehille Paimion Rantalán leirikeskukseksa pe–su 7.–9.10.2022.

Äijäretriitti on mahdollisuus pitää hengähdystaukoa. Saa jättää arjen hetkeksi taakse – se jaksaa kyllä odottaa sen aikaa. Retriitissä hiljennetään vauhtia ja mieltä. Siellä saa olla (osan aikaa) äijästi hiljaa, mutta ollaan sitä porukalla – kaveria ei jätetä. Retriitissä ei velvoiteta olemaan tietyllä "oikealla" tavalla mitään (väkisin äijäilykään ei ole pakollista). Siellä sitoudutaan vain kunnioittamaan yhteistä oikeutta olla hiljaa ja funtsia asioita, tai olla funt-

simatta, jos siltä tuntuu. Aikataulussa on väljyyttä. Papin kanssa saa jutella, mutta saa sen kanssa olla juttelemattakin. Ruokaa saa ja saunakin lämpimää. Ehtoollista jaetaan pyhäaamuna niin haluaville.

Hinta salolaisilta ja paimiolaisilta 80 €, muilta 105 €; opiskelijat ja työttömät 60 € (edellyttää todistuksen esittämistä).

Mahtaisiko sopia sinulle? Kokeilisitko ainakin? Ilmoittautuminen syyskuun loppuun mennessä Paimion kirkkoherranvirstoon, puh. 044 737 3500. Peruutuspaikkoja voi toki kysyä tämän jälkeenkin.

Lisätiedot: Miika Rosendahl (miika.rosendahl@evl.fi, 044 737 3510) tai Timo Viitanen (timo.viitanen@evl.fi, 044 774 5295).

Taideretriitti tulossa keväällä

21.–23.4.2023 Naarilan leirikeskukseksa. Lisää tietoa myöhemmin, ilmoittautuminen alkaa joulukuun alussa.

PIXABAY